

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT -
DORDTSE DINSDAG D.D. 12 NOVEMBER 2024**

Vergaderzaal 3

- 1. Werkbezoek bedrijven langs de stamlijn (Standic, Volker Rail en BAM Infra Rail) in het kader van gebiedsontwikkeling Maasterras**
- 2. Agendacommissie**
- 3. Agenderingsverzoek Rekenkamer Dordrecht over Kick off Onderzoek naar Ondernijning**

Voorzitter: De heer Groenewege
Raadsgriffier: De heer Boogaard
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Damen (PvdA)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Gersom Tutupoly (Op Ons Eiland)
Mevr. De Groot (Beter Voor Dordt)
Dhr. De Heer (CU/SGP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Stevens (PvdA)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Vries (VSP)

Overige aanwezigen:

Dhr. Oostlander (Rekenkamer Dordrecht)
Mevr. Khadje (Rekenkamer Dordrecht)
Dhr. Bekkering (Pro Facto)
Mevr. Floor (Pro Facto)

Portefeuillehouders: wethouder P.A.C.M. van der Velden

De voorzitter: Welkom, iedereen. Laten we beginnen. Allereerst de drukbezette publieke tribune, welkom, gasten, toeschouwers thuis, raads- en commissieleden en we hebben wat gasten in ons midden. Namens de Rekenkamer, de heer Oostlander, mevrouw Damen Khadje, als ik dat goed uitspreek. Khadje, excuus. En namens onderzoeksbureau Pro Facto, naast mij, mevrouw Floor en de heer Bekkering. Welkom.

Voor het verslag vraag ik de raads- en commissieleden zich kort voor te stellen. Laat ik aan mijn rechterhand beginnen.

De heer Bogaard: André Bogaard, commissiegriffier.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, Partij van de Arbeid Dordrecht.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, GewoonDordt.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks Dordrecht.

De heer Uysal: De heer Uysal, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Damen: Mara Damen, Rekenkamer Dordrecht.

Mevrouw Khadje: Sylvia Khadje, Rekenkamer Dordrecht.

De heer Gersom Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Stolk: De heer Stolk van de VSP uit Dordrecht.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK. DENK Dordrecht.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie-SGP.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie-SGP.

De heer Oostlander: Steven Oostlander, Rekenkamer Dordrecht.

Mevrouw Floor: Tinka Floor, onderzoeksbureau Pro Facto.

De heer Bekkering: Joachim Bekkering, ook onderzoeksbureau Pro Facto.

De voorzitter: Dank u wel. En ik ben Pieter Groenewege, ik ben vandaag uw voorzitter. Het onderwerp vandaag is ondermijning. De Rekenkamer geeft samen met onderzoeksbureau Pro facta een toelichting op de opzet van een onderzoek naar ondermijnende criminaliteit in de gemeente Dordrecht.

De raads- en commissieleden krijgen de ruimte om de vragen te stellen en om kritisch mee te denken over de uitgangspunten van het onderzoek. Daar is een presentatie over voorbereid. Die presentatie kunt u ook in de stukken vinden. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Oostlander om die in te leiden. Aan u het woord.

De heer Oostlander: Dank u wel, voorzitter. Het onderwerp ondermijning is een onderwerp uit ons jaarplan. We sturen ieder jaar een jaarplan naar de raad en dan gaan we langs die lijnen ons onderzoek inrichten. Wat er vorig jaar gebeurde, was eigenlijk wel frappant. De jaarplannen worden blijkbaar echt goed gelezen, want binnen een kwartier nadat ik het had verzonden, mailde de burgemeester mij. Wouter Kolff was dat toen nog van, wat ga jij precies doen? Kan ik goede afspraken met jou maken over het onderwerp zelf? Dat laat eigenlijk zien dat ondermijning een belangrijk thema is, want het gaat over nogal wat, namelijk over allerlei dingen die spelen rondom vertrouwelijkheid, geheimhouding en de rol die het college en de raad daarin hebben. Want wat we niet willen, en u denk ik ook niet, is dat lopende onderzoeken met mogelijke strafrechtelijke consequenties dat die in de wielen worden gereden door dit soort onderzoek. Dus dat was volstrekt logisch dat de burgemeester mij mailde. Ik zeg, burgemeester, gaan wij goede werkafspraken over maken. Die hebben we inmiddels ook gemaakt met de nieuwe burgemeester. Gelukkig zit ieder Rekenkameronderzoek in een hoor- en wederhoorprocedure. Jullie denken wellicht dat jullie de eersten zijn die zo'n onderzoek zien. Die illusie moet ik helaas wegnemen. Alle Rekenkameronderzoeken die worden voorafgaand aan publicatie gelezen door de ambtelijke organisatie om feitelijke onjuistheden eruit te halen. Dat is prettig, maar ook om vertrouwelijke aspecten eruit te halen. Hetzelfde, de slag maken ook met het college. Is ook vastgelegd in de Gemeentewet, dat deze procedure gevolgd moet worden. Dus die is niet heel uniek, maar die is voor dit onderzoek altijd nog veel belangrijker, dat je niet zorgvuldig loopt. Is er dan ... Hebben wij signalen dat er grote zorgen zijn binnen Dordrecht over de toestand op het gebied van ondermijning? Die signalen zijn er niet. Het is denk ik belangrijk om te zeggen dat er niet één of twee of drie incidenten of gebeurtenissen zijn geweest die gemaakt hebben dat wij zeggen, hier moeten wij induiken, laten we dit eens gaan doen. De aanleiding is eigenlijk veel anders. Hij werd geopperd, ik weet echt niet meer door welke fractie, in de jaarlijkse ronde langs fracties van, zouden we daar eens naar moeten kijken? En als je kijkt, de gemeente heeft tegenwoordig een omvangrijke taak, zeker gemeente Dordrecht als centrumgemeente in de regio, op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daar gaat ook best wel wat geld in om. Dus de omvang van de rol plus de besteding van financiële middelen die maakt dat het al wel snel hoog scoort bij een Rekenkameronderzoek. Normaal geef ik niet zo'n uitgebreide inleiding voorafgaand aan het onderzoek, maar ik wilde dat hier wel even markeren van, er zijn geen specifieke incidenten of crises of aandachtspunten waarom wij dit onderzoek kiezen. Het is gekozen omdat het gewoon een belangrijke taak is en veel geld daarmee gemoeid is. Dat is één. Het tweede is, er zijn speciale afspraken gemaakt over het borgen van vertrouwelijkheid en andere zaken om te voorkomen dat er dingen misgaan. Het is ook om die reden dat wij ons laten bijstaan door een deskundig onderzoeksbureau, gelieerd met de Universiteit Groningen. Dus dat je ook op voorhand wel veel vertrouwen hebt in de kwaliteit van het onderzoek.

Twee van de onderzoekers zitten naast mij en hebben een korte presentatie voorbereid. Wie van jullie mag ik het woord geven?

De heer Bekkering: Dank. Goed om hier vandaag bij u te zijn en om u mee te nemen in de opzet van het onderzoek. Mag ik de volgende sheet? Het leek ons goed om even te beginnen met voorstellen van het onderzoeksteam. U heeft mijzelf en mijn collega Tinka Floor net al gehoord. Wij werken allebei als onderzoeker en juridisch adviseur bij onderzoeksbureau Pro Facto. Onze collega Nicolette Woestenburg, zij is senior-onderzoeker aan juridisch adviseur bij ons bedrijf, is ook bij het onderzoek betrokken. Zij kon hier vanavond helaas niet bij zijn vanwege een andere verplichting, maar ongetwijfeld zult u haar later in het onderzoek nog tegenkomen. Zo meteen gaat Tinka kort met u in op de hoofdvraag van het onderzoek en daarna zullen wij samen de verschillende onderzoeksthema's en de onderzoeksmethodiek toelichten. Misschien goed om nu alvast aan te geven, ik kom daar later nog op terug, dat we op een laat moment in het onderzoek ook nog beogen om een keer inhoudelijk met u als gemeenteraad over dit onderwerp van gedachten te wisselen. Dat is onderdeel van de aanpak van het onderzoek. Misschien goed om dat aan de voorkant alvast aan te geven. Tinka, jij neemt het stokje over.

Mevrouw Floor: De hoofdvraag van het onderzoek is, wat is de aard en omvang van ondermijnende criminaliteit in Dordrecht? Dus hoe ziet ondermijning in Dordrecht eruit en hoe groot is het probleem? Hoe adequaat zijn beleid en uitvoering in de bestrijding van ondermijning en hoe vult de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol op dit thema in? Mag ik de volgende? We hebben het onderzoek verdeeld in vijf deelonderzoeken of thema's. Die vallen ook samen met hoofdvraag. Thema één is aard en omvang van ondermijning. Dus hoe ziet het eruit en hoe vaak komt het voor? Thema twee is beleid. Thema drie is uitvoering, zodat we ook goed beleid en uitvoering van elkaar kunnen scheiden, van dat je goed kan zien als er dingen misgaan of spaaklopen, waar het dan misgaat. Zit hem dat in hoe het op papier staat, de doelen dat die bijvoorbeeld niet duidelijk zijn of zit het meer in de uitvoering? Dan de weerbaarheid van de ambtelijke organisatie, maar ook de gemeenteraad. Thema vijf is de rol van de raad bij de aanpak van ondermijning. Mag ik de volgende? Dan wat uitgebreider over thema één. Dan hebben we per thema een aantal deelvragen. Vraag één is dus, wat is de aard en omvang van ondermijning in Dordrecht? Dan, hoe is de informatiepositie van de gemeente daarin? Op welke witte vlekken, als het gaat om ondermijnende criminaliteit, heeft de gemeente geen zicht? Welke criminele kansen en praktijken brengt dat mee? Welke meldingen doen bewoners en professionals over problemen en kansen in hun wijk? Welke knelpunten of problemen en effecten zien zij bij de uitvoering van de gemeentelijke ondermijningsaanpak? Hoe gaan we dat onderzoeken? Dat is met documentenstudie. We hebben een heel groot aantal cijfers opgevraagd voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning en ook over wat de gemeente zelf al weet over welke ondermijnende criminaliteit er is in de gemeente, wat er gebeurt? We houden een groot aantal interviews. Vandaag hebben we er ook al een aantal gehad.

We hebben de burgemeester bijvoorbeeld gesproken, maar ook medewerkers van de gemeente, van het team Veiligheid, van team Handhaving en een heel aantal organisaties waar de gemeente mee samenwerkt, Sociale dienst Drechtsteden, de omgevingsteams, Belastingdienst, de politie natuurlijk, het OM. Zo hopen we een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. Wat we ook heel graag willen, is meelopen met een ondermijningscontrole, als dat kan, dus van handhaving van de gemeente met samenwerkingspartners als de politie, de Arbeidsinspectie, allerlei organisaties die hierbij betrokken kunnen zijn. Dan gaan we naar beleid. Welk beleid heeft de gemeente vastgesteld om georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te pakken en welke doelen en activiteiten komen daaruit voort? Hoe doeltreffend is het beleid in het bestrijden van georganiseerde ondermijnende criminaliteit? Dat onderzoeken we ook natuurlijk door het beleid en andere documenten daarover te bestuderen, dus het gaat over het integraal veiligheidsplan en het uitvoeringsprogramma Ondermijning 2023-2024. Dat zijn de belangrijkste, maar er is ook regionaal beleid. Er is bijvoorbeeld beleid over mensenhandel over sluitingen van drugspannen, over de wet Bibob, dus Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Daar kijken we ook allemaal naar. We halen hiervoor ook informatie uit de interviews van, is het beleid bijvoorbeeld bekend bij ambtenaren en bij externen buiten de gemeente en kunnen ze ermee uit de voeten?

De heer Bekkering: Dan het derde onderzoeksthema. U ziet ook aan het aantal deelvragen en het aantal onderzoeksmethoden dat hieronder staat dat dit met name de kern van het onderzoek gaat worden. Dat gaat over de uitvoering van de ondermijningsaanpak van de gemeente Dordrecht. De eerste vraag die we dan gaan beantwoorden, is, wat is precies die ondermijningsaanpak? Wat is de uitvoeringspraktijk daarbij en met name ook, hoe vult de gemeente Dordrecht haar regierol in? De gemeente heeft een regierol in de ondermijningsaanpak. Dat geldt eigenlijk voor elke gemeente. Hoe wordt daar nu vorm aangegeven? In dat kader, en dat zit in deelvraag twee, gaan we ook onderzoeken, hoe verloopt de samenwerking met ketenpartners? Dan moet u denken aan de partners die mijn collega Tinka net noemde, omdat we ook uit eerdere onderzoeken hebben meegenomen en meenemen nog steeds dat een ondermijningsaanpak kan vallen of staan met de mate waarin er goed wordt samengewerkt met de ketenpartners. Dus dat is altijd als we onderzoek doen naar de ondermijningsaanpak een belangrijk onderdeel van het onderzoek. Ik heb al even iets over de regierol gezegd. We begrepen dat ook u als raad had aangegeven graag ook iets meer inzicht te willen in verschillende wijken en om ook wijken in ons onderzoek te betrekken. Daar zitten een aantal haken en ogen aan. We zijn uitgekomen bij de vierde deelvraag. We hebben ook uit uw integraal veiligheidsprogramma begrepen dat de wijken in Dordt West onderdeel zijn van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Daar horen ook een aantal acties en doelen bij. Vanuit dat idee willen wij onderzoeken, is het zo dat de ondermijningsaanpak in die wijken wat verschilt van hoe de aanpak in zijn algemeenheid voor heel Dordrecht is opgezet? Als die verschillen er zijn, waar zitten die verschillen hem dan in? Dat gaan we doen onder andere met de interviews. U ziet eigenlijk bij alle thema's de interviews terugkomen. Dat komt omdat we in de gesprekken die we voeren eigenlijk al deze verschillende thema's aansnijden.

Dus we spreken niet met iedereen meerdere keren, maar in elk gesprek wat we voeren, komen de verschillende thema's van het onderzoek steeds aan de orde. Mijn collega zei net al, we hebben ook een aantal cijfers opgevraagd over de inzet van het bestuurlijk instrumentarium. Die horen ook bij deze vragen. Dat zullen we analyseren. Hoe vaak worden er woningen gesloten bijvoorbeeld door de burgemeester? Dat zijn vragen die we daarin meenemen. Indien mogelijk wilden we meelopen met een integrale controle. Die hoort ook hierbij, omdat tijdens een integrale controle ook de dynamiek tussen de samenwerkingspartners wat te observeren is. Daarom hoort hij ook hierbij. Als dat mogelijk is, willen wij ook graag een keer om dezelfde reden als observanten aanwezig zijn bij een overleg van de regiegroep Ondernijning, om ook te kijken, wat voor onderwerpen worden daar besproken, hoe verloopt daar de samenwerking en elke knelpunten komen daar eventueel uit naar voren? Tot slot, en die is met name ter beantwoording van deelvraag vier, willen we nog een casestudie doen in wijken. Dat betekent dat we met kernspelers in de verschillende wijken, dat zal waarschijnlijk iemand zijn hier in huis die als wijkmanager daarover gaat, waarschijnlijk met een wijkboa of een wijkagent, om ook te praten over die verschillende wijken en hoe zit nu de aanpak in die wijken in elkaar? Dus dat bedoelen wij met de casestudie.

Mevrouw Floor: En ook met bewonersorganisaties.

De heer Bekkering: Goede toevoeging. Dank. Het vierde thema is weerbaarheid. Daar willen we eigenlijk met name in kaart brengen hoe groot het bewustzijn is van ondernijning, zowel bij u als raad alsook binnen de organisatie, mede ook ingegeven door een aantal doelstellingen in uw integraal veiligheidsprogramma, waar ook de vergroting van weerbaarheid een belangrijke rol in speelt. Dat willen we onder andere doen door een groepsgesprek te organiseren met medewerkers. Onze ervaring uit eerdere onderzoeken leert dat dat een hele waardevolle manier is om inzicht te krijgen in dit thema. Dan moet u zich voorstellen dat we medewerkers uitnodigen die in hun dagelijks werk mogelijk met ondernijning te maken kunnen krijgen. Mensen van de afdeling Vastgoed, mensen van Vergunningverlening, maar ook mensen die aan de balie zitten, documenten uitgeven, mensen die bij Burgerzaken werken. Dat zijn afdelingen die in hun dagelijks werk soms rechtstreeks met pogingen tot ondernijning te maken kunnen krijgen. Met hen willen we graag wat dieper over dat thema doorpraten. Ook dit nemen we weer mee in de interviews. Er is ook een aantal relevante documenten over dit thema en ook die zullen we bestuderen. Dan tot slot komen we uit bij u. Wij hebben ook een thema in het onderzoek over de rol van de gemeenteraad. Het eerste wat we daarin willen onderzoeken, is, hoe wordt u als gemeenteraad betrokken bij de ondernijningsaanpak? Dat betekent onder andere dat we proberen in kaart te brengen, op wat voor wijze wordt u geïnformeerd over de ondernijningsaanpak? Welke kaders stelt u? Hoe verloopt dat proces ook in de interactie tussen u als raad en het college? Daar willen we ook tijdens de inhoudelijke sessie graag op dat thema nog wat verder met u over doorpraten. Hoe is de informatiebehoefte van de raad en wordt daar op dit moment invulling aan gegeven? Tot slot zijn we ook altijd geïnteresseerd in, maar hoe bewust bent u zich van eventuele risico's van ondernijning?

Ik weet ook uit mijn eigen raadswerk, ik zit regelmatig ook aan uw zijde van de tafel in een gemeenteraad, dat je als gemeenteraadslid bijvoorbeeld toegang hebt tot hele gevoelige en hele vertrouwelijke informatie. Dat maakt dat je als gemeenteraad, als publieke functionaris, ook, ondanks dat je dat eigenlijk zelf niet wil, toch interessant kunt zijn voor potentiële ondermijning. Dat is ook eigenlijk een thema waar we eens met u wat verder over willen doorpraten in het kader van dit onderzoek. Dat volgens mij van onze kant als toelichting.

De heer Oostlander: Misschien nog wat over de planning. We zitten nu echt in de start van het onderzoek. Hoewel het op het jaarplan staat, 2024, moet je er wel van uitgaan dat de oplevering, voorzien wij, ik geloof, in eind maart, als ik het even uit mijn hoofd goed zeg.

De heer Bekkering: Dan start de wederhoor. Dus dat zal wel rond de zomer dan ...

De heer Oostlander: Dus dat duurt nog wel even voordat het hier is.

De voorzitter: Dank voor de toelichting, alle drie. Dan is nu gelegenheid voor de commissie om vragen te stellen, maar ook, wat ik al eerder zei, kritisch mee te denken over de uitgangspunten van het onderzoek. Dan wil ik eerst een beetje een beeld krijgen van wie allemaal een vraag heeft. Dat is lekker overzichtelijk. Laten we beginnen bij de heer Roggekamp en dan daarna de heer Klerk en de heer De Heer.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Excuus, excuus. Ik moet nog twee dingen zeggen. U noemde de burgemeester, die heeft zich verontschuldigd. Die kon niet hier aanwezig zijn, hoewel hij dat graag was geweest. De heer Den Heijer van Dordtse VVD is inmiddels aangeschoven. De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, heel mooi onderwerp. Met zo'n onderzoek moet je altijd in het begin heel goed kijken, wat gebeurt er allemaal? Dus daarom heb ik eigenlijk een drietal vragen. De eerste is, bij de samenwerkingspartners, daar miste ik het RIEC dan we het LIEC. Dus ik vroeg me af of die erbij waren.

De voorzitter: Wellicht kunt u in de microfoon antwoorden voor het verslag.

De heer Roggekamp: En dan een tweede vraag, en dat is eigenlijk een misschien wel een hele moeilijke vraag in dit onderwerp. Hoe weet je wat je niet weet? Dan natuurlijk het vervolg erop. Voor het onderzoek, hoe komen wij erachter wat we niet weten? Dan de derde vraag is van, hoe gaan jullie om in het onderzoek met de grijze randen van dit onderwerp? Want het is niet altijd even zwart-wit. Daar was ik naar benieuwd, voorzitter.

De voorzitter: Zal ik mevrouw Floor het woord geven? De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw vragen. Hoe weten we wat we niet weten? Dat is een prachtig geformuleerde vraag. Ik denk dat u op zoek bent naar, hoe hard gaan we conclusies trekken in het onderzoek? Ik denk dat dat de vraag is achter de vraag die u stelt. Wat wij bij dit soort onderzoeken doen, is dat we beschrijven, wat hebben we opgehaald uit alle onderzoeksbronnen? Bijvoorbeeld bij de aard en omvang van ondermijning zult u straks in het rapport lezen dat er is aangegeven dat bepaalde fenomenen, dat daar meldingen over worden gedaan, dat bij controles bepaalde fenomenen terugkomen en dat er bepaalde risico's te zien zijn, maar dat we geen harde conclusies kunnen trekken over welke vormen van ondermijning komen er nu voor en zeker niet in welke omvang. Dat is ook niet wat we beogen. Wij beogen een schets te geven van, wat halen wij op van de thematiek die speelt en de eventuele risico's die men daar ziet? Ik denk dat dat eigenlijk ook gelijk een antwoord is op uw tweede vraag daarmee.

De voorzitter: Wellicht kan de eerste vraag van de heer Roggekamp nog in de microfoon beantwoord worden voor het verslag.

Mevrouw Floor: Sorry. Het RIEC en LIEC waren we inderdaad vergeten, maar die nemen we wel mee in het onderzoek.

De voorzitter: Mijnheer Roggekamp.

De heer Bekkering: Daarop aanvullend, de omgevingsdienst noemde jij volgens mij wel, maar ook de sociale dienst Drechtsteden is een ketenpartner waar wij mee gaan praten.

De voorzitter: Heeft u nog een vervolgvraag?

De heer Roggekamp: Ja, voorzitter. Waar het met bij mij ook over de vraag ging, hoe weet je wat je niet weet, het feit dat in het begin al werd gezegd, hier in de regio hebben we eigenlijk geen aanwijzingen dat er ondermijning is. Die wil ik wel in twijfel trekken, maar dat is meer beroepsdeformatie dat ik niet voor hier zal gebruiken. Vandaar heb ik dus het idee dat we heel veel dingen, zeker in de raad, niet weten. Ik zou heel graag liever willen weten van in welke gebieden we meer moeten gaan onderzoeken, omdat er mogelijk wel aanwijzingen zijn, dan dat er zo meteen misschien een heel mooi rapport komt van, het valt allemaal wel mee en we over een jaar moeten zeggen of een jaar later van, het viel toch niet zo mee. Dat wil ik er meer uithalen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: De heer Oostlander.

De heer Oostlander: Ik bedoelde eigenlijk te zeggen, mijnheer Roggekamp, van, wij hebben geen concrete signalen als in GewoonDordt wordt gesponsord door de vastgoedmaffia of de voetbalclub FC Dordrecht die leunt helemaal op drugsgeld. Ik verzin even twee fictieve voorbeelden. Dat soort signalen, die zijn niet de aanleiding geweest voor dit onderzoek. Maar wij zijn natuurlijk ook niet van de straat. Wij weten ook wel dat hier van alles gebeurt. Dus die nuance die had ik misschien beter moeten uitleggen.

De voorzitter: Laten we het vooral bij fictieve voorbeelden houden. De heer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de heldere presentatie. Het is een belangrijk onderwerp. Ik denk dat in iedere stad ondermijning wel een probleem zal zijn. Wat ik mij afvraag, we hebben het nu over ondermijning eigenlijk als vrij afgebakend thema, maar ik vroeg me ook af, wordt ook onderzocht in hoeverre de problematiek in de volledige breedte van de ambtelijke organisatie is ingebed? We kunnen wel wat gaan doen aan leefbaarheid in wijken, maar als het niet ... Daar speelt ondermijning ook een rol in. Niet alleen ... Er ligt geen monopolie bij handhaving, politie. In de volledige breedte van het beleid, hoe wordt daar dan meegerekend? Wordt dat ook onderzocht?

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank, voorzitter. Het antwoord is kort gezegd ja. Daarom spreken wij ook met mensen van verschillende afdelingen. We hebben vandaag ook al met mensen van verschillende afdelingen met verschillende achtergronden hier in huis gesproken. Dat zullen we zeker ook tijdens het gesprek met de medewerkers van verschillende afdelingen doen, omdat het inderdaad belangrijk is om ook de hele organisatie in het onderzoek te betrekken. Dus, ja, dat gebeurt zeker.

De voorzitter: De heer Oostlander.

De heer Oostlander: Als ik mag aanvullen. Dat zit hem eigenlijk vooral ook in het thema weerbaarheid. We waren twee weken geleden bij het interview met de burgemeester en daar kwam dit ook een heel nadrukkelijk naar voren, dat je dus niet alleen maar moet kijken naar die mensen in de organisatie die in die wijkteams zitten, maar het gaat over de hele breedte. Jij noemt het in je presentatie ook. Als je aan de paspoortenbalie zit en je reikt voor de vierde keer in een halfjaar dezelfde persoon een paspoort uit, dan moet er een lampje gaan branden. Dat is een voorbeeld van weerbaarheid. Dat zit nadrukkelijk ook in het onderzoek.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, twee vragen. De eerste is de vraag of ook cybercriminaliteit en cyberondermijning ook aan bod gaat komen in het onderzoek, of daar misschien ook specifieke aandacht voor kan zijn, omdat het ook vaak toch wel een unieke tak van sport is, zeker ook in de criminaliteit en ook in de wereld van de overheid, dat daar heel nadrukkelijk en specifiek aandacht voor is en ook in toenemende mate komt. Dus dat is vraag één. Tweede is eigenlijk bij de hoofdvraag of de centrale onderzoeksvraag, daar staat, hoe adequaat is zowel beleid als uitvoering? Ik was benieuwd, waarom is er voor adequaat gekozen ten opzichte van bijvoorbeeld doelmatigheid en doeltreffendheid?

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank. Om met uw eerste vraag te beginnen, dank. Dat is een zeer interessante, boeiende suggestie. U ziet hem niet terug in de deelvragen, maar toevallig is die vandaag in twee van de gesprekken die we hebben gevoerd zeker al aangesneden, dat ook digitale ondermijning wel een vraagstuk is waar de gemeente mee bezig. Dus in die zin komt hij terug. Het klopte inderdaad dat het geen specifieke onderzoeksvraag is, maar op die manier nemen we hem zeker mee. Waarom is er gekozen voor het woord adequaat? Omdat dat de meeste ruimte geeft ook in de conclusie. Waar we, om iets mee kleuring te geven, aan zitten te denken, is, de doelen die geformuleerd hebt op papier, is het zo dat je die bereikt met de aanpak die je doet? Dus doet de aanpak ook wat je wil? Maar adequaat ook, heb je voldoende middelen om handen om die aanpak te kunnen doen? Dat is wat breder dan ... Is die alleen doelmatig, dan kijk je naar doelbereiking. Maar we kijken ook naar, missen er nog onderdelen in de aanpak om hem bijvoorbeeld nog doelmatiger te kunnen krijgen? Met die achtergrond hebben we voor het woord adequaat gekozen.

De voorzitter: De heer Tutupoly en daarna mevrouw Stevens.

De heer Gersom Tutupoly: In het onderzoek gaan we het hebben over ondermijning. Alleen wat is ondermijning in het kader van jullie onderzoek? Hoe breed trekken we dit of hoe beperkt? Want het ene moment wordt er gesproken over ondermijning, andere moment hoor ik criminaliteit wordt erover gesproken. Dus ik vroeg me eindelijk af in het kader van het onderzoek, hoe breed trekken we dit? Dus wat verstaan we hier in het kader van het onderzoek over?

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank voor deze boeiende vraag. Wij hebben namelijk vandaag vier gesprekken gevoerd, we hebben vier keer aan het begin de vraag gesteld, wat verstaan jullie onder ondermijning, en we hebben vier keer een ander antwoord gekregen. Dat laat zien hoe ingewikkeld het thema ondermijning is. Wat voor ons belangrijk is, is dat we vooral kijken naar die verschijningsvormen waarbij we zeggen, de criminaliteit die er is, heeft ook verdergaande maatschappelijke consequenties. Vaak is er dan ook vervlechting van de onder- en de bovenwereld. Dat is de definitieafbakening zoals wij die gebruiken in onze onderzoeken. Maar uit het eerste deel van mijn antwoord merkt u al dat er ook discussie mogelijk is, wat valt er allemaal onder? Maar wij proberen wel die focus aan te brengen, omdat we ook wel niet hier maar in eerdere onderzoeken wel vaak horen, alles wat criminaliteit is, is ook per definitie ondermijning. Dat is niet juist. Dus we proberen daar wel op die manier definitie in aan te brengen. Als u daar behoefte aan heeft, dan kunnen we daar wel iets over in de inleiding van het rapport zetten. Hoe hebben wij nu het thema ondermijning inhoudelijk aangevlogen met elkaar.

De voorzitter: Ik zie veel geknik. Mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Dank u wel, voorzitter? Ik hoorde u net een aantal partners opnoemen waarmee u interviews gaat houden.

Ik zit zelf ook nog aan het jongerenwerk te denken, omdat ik denk van, met name jongeren die geronseld worden voor allerlei activiteiten die het daglicht niet kunnen, hoe zeg je dat, niet kunnen dragen, verdragen was het, dat was het woord. Dus mijn vraag is, is daar ook aan gedacht? Omdat ik denk van, daar ligt natuurlijk ook nog wel een grote uitdaging.

De voorzitter: Ik zie dat heerste Safranti een aanvulling heeft op deze vraag.

De heer Safranti: Inderdaad. Mijn vraag die ging eigenlijk ook over de ketenpartners en de gevoeligheden daarvan. Misschien kan mijnheer daar ook nog even een antwoord op geven, op de woningstichtingen, de samenwerking met woningstichtingen, in hoeverre zij hierin betrokken zijn en in hoeverre de samenwerking hierin is.

De voorzitter: De jongerenorganisaties, woningstichtingen. De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. Uw vraag kan ik kort met ja beantwoorden. Wij gaan praten met iemand van jongerenwerk. Ik vind uw suggestie over de woningorganisaties een hele interessante. Die horen wij ook in andere gesprekken terug, dat die een belangrijke samenwerkingspartner is. Ik kan mij voorstellen dat wij die in de wijkaanpak een plek gaan geven, dat we daar in die casestudie daar ook met woningcorporaties in gesprek gaan om ze ook op die manier mee te nemen. Wij horen ook in de andere gesprekken, waarin we vragen, hoe is de samenwerking met de ketenpartners, uiteraard ook over de samenwerking met de woningcorporaties? Dus we zullen die ook zeker meenemen.

De voorzitter: De heer Safranti, een vervolgvraag.

De heer Safranti: Mag ik dan een suggestie doen om dit mee te nemen naar leefbaarheidsoverleggen in de wijken? Want daar zit een politie bij, woningstichtingen zitten erbij gemeente zit erbij, sociale zaken zit erbij. Dus al die groepen zitten er al bij, dus misschien is het handig dat dat meegenomen kan worden in de leefbaarheidsoverleggen.

De voorzitter: Ik zie dat er driftig wordt meegeschreven, de heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u voor deze waardevolle suggestie. Dat gaan we zeker doen.

De voorzitter: Leven er nog vragen in de commissie? Mijn wachtlijst is leeg, vandaar. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: We hadden het net over de definitie van ondermijning. Maar wat je op zoek naar bent, is wat nou de definitie is van de gemeentelijke aanpak op ondermijning. Dus wat verstaan we daar eigenlijk precies onder? Wat is dan bijvoorbeeld een regierol die de gemeente heeft, wat verstaan we daaronder bij aanvang van het onderzoek? En waar het gaat bijvoorbeeld om de aanpak van ondermijning, heeft de gemeente dan ook een sturende of een aansturende of een regisserende rol? Waar ziet u die dan en hoe plaatsen we die dan ook in dit onderzoek?

De voorzitter: Mijnheer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. De invulling van ondermijningsaanpak is onderdeel ook van ons onderzoek, dat wij proberen feeling te krijgen met, hoe vult de gemeente die ondermijningsaanpak in? De regierol heeft u denk ik zelf heel mooi beschreven. Wat wordt gezien als de regierol, is, is de gemeente in staat om ketenpartners bij elkaar te brengen en in gezamenlijkheid in beweging te krijgen? Dat is wat de regierol van een gemeente op het gebied van ondermijning is. Dus daar zullen we zowel met de ketenpartners als met de medewerkers hier in huis over praten.

De voorzitter: Een vervolgvraag. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: In samenwerking met, maar uiteindelijk wordt er wel getoetst op of de gemeente ook daadwerkelijk die regierol neemt. Is daarmee ... Dreigen we dan niet aan de voorkant van dit onderzoek ook de rolvermenging of rolverwarring wellicht te veroorzaken, omdat gewoon OM en de politie gewoon aanmerkelijk, gewoon een takenpakket heeft om ondermijning te bestrijden en dat inderdaad in gezamenlijkheid doen? Terwijl uw onderzoek erop ziet om het te toetsen waar de gemeente zijn regie of de sturing pakt. De vraag is dus of dat überhaupt kan en of die rollen wel zo met elkaar verdeeld zijn om daarop te kunnen toetsen. Dus ik wil er eigenlijk juist die scherpte in hebben, voordat we met dit onderzoek dan ook starten.

De voorzitter: Mijnheer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw aanvullende vraag. Dit is een van de onderwerpen die wij aansnijden in de gesprekken die wij voeren, in hoeverre die rollen naast elkaar kunnen bestaan. Wat wij daar, laat ik dan daar inhoudelijk één zin aan wijden, daar ook vandaag al in gehoord hebben, is dat er een verschil zit in de bestuurlijke aanpak van ondermijning en de strafrechtelijke aanpak van ondermijning en rolverdeling daartussen. Daar gaan we in de gesprekken nog wat dieper op in. Uw vraag is een van de vragen die wij zowel hier in huis als met de ketenpartners bespreken.

De voorzitter: Laatste vervolgvraag van de heer Den Heijer. Daarna de heer De Heer, daarna de heer Safranti.

De heer Den Heijer: De laatste vraag staat daar overigens ook los van, maar dan misschien heb ik het gewoon gemist, maar zit ook bijvoorbeeld de gemeentelijke financiering verbonden, bijvoorbeeld ook in relatie tot het integraal veiligheidsplan. Wordt dat ook meegenomen in het onderzoek en hoe andere gemeentes dat bijvoorbeeld doen?

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Ja.

De voorzitter: Dat is lekker kort. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, een vraag. Zijn er nog bepaalde onzekerheden eigenlijk of risico's voor dit onderzoek? Zijn er bijvoorbeeld partijen die medewerking zouden moeten verlenen om dit onderzoek tot een succes te maken?

De voorzitter: Mijnheer Bekkering.

De heer Bekkering: Partijen die medewerking moeten verlenen, in die zin moeten de ketenpartners bereid zijn om met ons in gesprek te gaan. Dat zijn ze allemaal. Dus het risico wat wij aan de voorkant zagen en wat we ook met de Rekenkamer hebben besproken, is dat het zou kunnen dat er ketenpartners bijvoorbeeld niet bereid zijn om met ons in gesprek te gaan. Het tegendeel is waar. Dus dat is wat ons betreft heel positief.

De voorzitter: Een vervolgvraag. De heer De Heer. Pardon, ik zag mevrouw Floor. Die wilde ook nog aanvullen.

Mevrouw Floor: Bedankt. Bijvoorbeeld ook bereidheid om cijfers en informatie aan te leveren, documenten, daar zien we tot nu toe ook geen belemmeringen in. Iedereen is gewoon heel meewerkend. Dus dat is fijn.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, aanleiding was even die opmerking die ik tot een paar keer toe zag staan, indien mogelijk meelopen met een integrale controle of bijwonen van overleg regiegroepen. Dus ik was benieuwd of er nog meer van dat soort zaken ... Dit lijken me toch wel nog onzekere factoren waar jullie wel informatie willen ophalen.

De voorzitter: Mijnheer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. Dank voor deze verduidelijkende vraag. Die zin staat daar, omdat het lijkt mogelijk te zijn, laat ik dat zeggen, maar daar speelde nog de vraag mee, kan dat vanuit privacy databeschermingsoverwegingen? En dat was een gesprek wat we nog moesten voeren hier intern in huis. Vandaar dat die disclaimer daarbij staat. Onze indruk is dat het waarschijnlijk met een slag om de arm, dat weten we nog niet helemaal zeker, maar dat het gaat lukken.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Inderdaad. Daar wilde ik eigenlijk de vraag over stellen, over privacygevoelige gegevens, maar ook over het AVG-technische verhaal. Daarbij was ik ook benieuwd of nog een en ander geregeld moet worden in eventueel APV, anders in een verordening. Dus dat wilde ik nog even vragen hoe dat verder gekleed is. Maar ook omdat we natuurlijk nog bezig zijn met de betekenis van de ondermijning.

De voorzitter: Wat is uw specifieke vraag over de APV? Kunt u die verduidelijken?

De heer Safranti: Mijnheer heeft kort daarover geantwoord, over gegevensuitwisseling, maar ook dat de gevoeligheden daarin is. De vraag is gewoon, zijn wij daar voor op bereid om dat te waarborgen?

De voorzitter: Meer Oostlander.

De heer Oostlander: Terecht punt, want de AVG die raakt ons allemaal. Twee dingen. Je hebt in de loop van het onderzoek, hebben we die kwaliteitsborging ingebouwd om vertrouwelijke aspecten, zoals privacygevoelige informatie, niet in de openbaarheid te krijgen. Je ziet dat de inrichting van het onderzoek ook niet gericht is op persoonsonderzoeken van, Piet doet dit of Jan doet dat. Dat is eigenlijk helemaal niet aan de orde. De AVG zelf, de Rekenkamer heeft net als de griffie en de rest van de gemeentelijke organisatie een AVG-functionaris en bewaakt de naleving van die wet en toetst dat ook voortdurend. Dus daar zie ik op dit moment eigenlijk geen grote problemen.

De voorzitter: De heer Bekkering met een aanvulling.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. U zult daarop aanvullend ook in het rapport straks toch zien dat we niet herleidbaar solliciteren, dus dat u wel de uitkomsten van het onderzoek leest, maar niet wat wie aan ons heeft verteld in de gesprekken. Het is gebruikelijk wel achteraan het rapport een lijst op te nemen van gesprekspartners en dat zal niet verder gaan dan functieniveau. Dus er zullen ook geen namen of persoonsgegevens terug te lezen zijn in het rapport.

De voorzitter: Mevrouw Floor.

Mevrouw Floor: Er komt ook geen casuïstiek in het rapport terug. Daar vragen we ook niet naar. Bijvoorbeeld bij zo'n integrale controle gaan we niet opschrijven waar het precies over ging en waar het was, maar het gaat meer over hoe de aanpak wordt uitgevoerd en welke rol alle ketenpartners daarin hebben en welke rol de gemeente heeft.

De voorzitter: Naar tevredenheid beantwoord. De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wilde daar toch heel even over doorgaan. Dat het onderzoeksbureau veilig met AVG-gegevens omgaat, dat geloof ik ook. Maar u bent geen ambtenaar. Dus u kunt niet op het ambtenarenrecht of zo meer vertrouwelijke informatie krijgen. Is er iets ondertekend of zo tussen het onderzoeksbureau en de gemeente, zodat op het moment dat de gesprekken er zijn met een RIEC, met de politie, met de partijen in het veld, waar wel dan de ambtenaren zitten die aan een bepaalde vertrouwelijkheid gehouden zijn, om dat te waarborgen, zodat u toch de informatie kan krijgen? Dus nog geeneens hoe u er zelf mee omgaat, maar ook die andere partijen mogen anders mogelijk helemaal niks geven in sommige gevallen.

De voorzitter: Dank. Ik zie dat de heerser Safranti zich aansluit bij deze vraag.

De heer Safranti: Inderdaad. Zo begon ik eigenlijk mijn verhaal over de verordening, maar daarbij bedoelde ik ook het convenant eventueel waar mijn overbuurman het over had. Eigenlijk was mijn gevoeligheid daar ook over.

De voorzitter: Uw vraag over die verordening is eigenlijk ook nog niet beantwoord, dus heel goed dat u dat herhaalt. De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel, voorzitter. Er is een geheimhoudingsverklaring ondertekend door ons als onderzoeksbureau. Wij geven ook heel duidelijk aan dat informatie die het vertrouwelijke karakter heeft, wat u schetst, dat wij die niet hoeven te ontvangen voor dit onderzoek, juist om die vertrouwelijkheid ook waarborgen. Wij vragen ook in gesprekken, als we merken van, er wordt met ons gepraat over casuïstiek, geven wij aan, we doen daar niks mee in de rapportage. Wij stellen ook wel controlevragen van, wat is de vertrouwelijkheid van wat we hier met elkaar bespreken? Dus wij zijn ons daar terdege van bewust. Er is een geheimhoudingsverklaring ondertekend.

De voorzitter: Ik zie dat dat ... Jawel. De heer Katif.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter Mijn vraag is wat praktischer. Gaat met name over de huidige aanpak ten aanzien van ondermijning. Er zijn wat specifieke hiaten binnen de aanpak. Ik zou graag willen zien dat dat ook meegenomen wordt namelijk in het onderzoek. Het is tevens vragen en aanbeveling.

De voorzitter: Wordt dat meegenomen?

De heer Bekkering: Ja, uiteraard. Die hiaten brengen we in kaart. Als de Rekenkamer het nuttig vindt en noodzakelijk vindt om daar een aanbeveling op te doen, wordt dat zeker gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Floor.

Mevrouw Floor: Over welke hiaten heeft u het dan?

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Dan moet ik u even schuldig blijven, omdat ik de hele veiligheids... Dan kan iedereen ervan lachen, maar ...

De voorzitter: De heer Oostlander.

De heer Oostlander: Dit is eigenlijk, we weten nog niet wat we niet weten. Dat sluit denk ik aan bij de vraag van de heer Den Heijer, want volgens mij stelt u eigenlijk dezelfde vraag van, let op, u doet een onderzoek naar ondermijning, maar het gaat eigenlijk over het gemeentelijke ondermijningsbeleid. Wat doet de gemeente daar? En vervolgens is uw vraag, en welke hiaten zie jij daar dan in? Die zouden naar boven moeten kunnen komen. Dat hoor je nu ook al in de interviews. Het is een hele lange en complexe keten.

Er zijn veel ketenpartners. We hebben er net nog met elkaar een paar genoemd. Het wordt alleen maar langer, die keten. Dat is ingewikkeld. Dat zul je straks terugzien.

De voorzitter: Misschien om de vraag nog wat te verscherpen. Maakt u een vergelijking met andere gemeenten, wat is de aanpak daar? Wat doen andere gemeenten wel wat wij niet doen? En op die manier misschien achter hiaten komen, is dat iets wat u doet? Mijnheer Bekkering.

De heer Bekkering: Ja, voor zover dat mogelijk is, doen wij dat. Ik hou daar bewust een slag om de arm, omdat ondermijningsaanpakken niet altijd 100 procent vergelijkbaar zijn. Maar we hebben bijvoorbeeld vandaag op een aantal thema's al ook in gesprekken gehoord, maar andere gemeenten doen dat zo en wij doen dit zo. Dus dat nemen we zeker mee.

De voorzitter: Mijnheer Oostlander.

De heer Oostlander: Er is niet voorzien in een benchmark. Dat doen we soms wel als het beleidsterrein zich daarvoor leent. Vergelijken we onszelf met tien andere gemeentes die op Dordrecht lijken. Er is wel voorzien in het ophalen van best practices bij anderen. Goede ideeën van andere gemeenten.

De voorzitter: Ik zie dat er in de commissie geen vragen meer leven. Kunnen we dan concluderen ... Ook niet bij de heer Katif? De heer ...

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Ik blijf een beetje praktisch. Als straks natuurlijk het onderzoek afgerond is, dan zijn er bepaalde aanbevelingen. Die aanbevelingen die zou ik persoonlijk graag willen zien in een concreet beleids- of actiepun, om het zo maar te zeggen. Dat zou ik heel prettig vinden als gemeenteraadslid, want daar kan ik wat mee. Anders, met woorden kan ik niks.

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Voor zover ik toezeggingen kan doen, bij deze.

De voorzitter: Ook dat is tot tevredenheid stemmend. De heer Tutupoly.

De heer Gersom Tutupoly: Daar komt nog even één vraag. We hadden het ook even over jongerenwerk, in hoeverre die erbij betrokken wordt. Ik vroeg mij ook af in hoeverre het onderwijs misschien hierbij betrokken wordt in het onderzoek, omdat daar natuurlijk ook veel dingen plaatsvinden zowel qua ronselen of afzetten.

De voorzitter: De heer Bekkering.

De heer Bekkering: Dank u wel. Ook dat vind ik een zeer interessant suggestie. Op dit moment is er geen gesprek met onderwijsorganisaties voorzien. Maar mocht gedurende de gesprekken blijken dat daar meerwaarde in zit, dan is het zeker het overwegen waard om dat te doen.

Maar op dit moment denken we met de doorsnee van mensen hier in huis en de partners die we spreken ook dat aspect in gesprekken voldoende naar boven te halen.

De voorzitter: Mevrouw Floor.

Mevrouw Floor: We zien bijvoorbeeld ook in de informatie die we van de gemeente hebben gekregen over de ondermijningsaanpak dat ze zelf ook bezig zijn inderdaad met, hoe werken we meer samen met scholen hierin en met deze risico's en wat doen we daarmee? Dus op die manier komt die ook terug.

De voorzitter: Mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Dat was ook mijn vraag, omdat ik denk van dat met name op het Leerpark wordt wel heel veel op gedaan op dit gebied, dus dat zou een hele goede zijn, omdat daar met name de gebiedsmanager en elk politie daar specialistisch in zijn om vooral te kunnen signaleren. Dus dat zou graag zeker willen meenemen.

De heer Bekkering: Inhoudelijk nemen we die mee.

Mevrouw Floor: De gebiedsmanager hebben we vandaag gesproken, dus dat was mooi. Goed gesprek.

De voorzitter: Op uw wenken bediend. Heeft u voldoende informatie als commissie over de onderzoeksopzet en heeft u voldoende input kunnen leveren op de onderzoeksopzet? Kunt u dit bevestigen? Ik zie weinig ... De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Voorzitter, dit wordt een onderzoek wat voor ons denk ik voor de meeste mensen behoorlijk nieuw is, dus dat we ook moeilijk kunnen zeggen nu al wat we willen verwachten en wat eruit zou komen. Maar ik denk dat het een hele mooie stap is om mee te beginnen en eventueel dat er later wat anders door kan gaan. Dus ik denk dat het een mooie stap is.

De voorzitter: Ik zie daar wat eensgezindheid.

De heer Oostlander: Misschien een toezegging van mijn kant. Er is voorzien in een gesprek met u of in ieder geval met een uitsnede uit de raad. Dat zou misschien ook een mooi moment kunnen zijn om even een statusupdate te geven van, we staan hier in het onderzoek, we hebben de bevindingen nog niet geverifieerd. Maar de dingen die gedeeld kunnen worden, die zouden dan misschien alvast jullie een kleine heads up kunnen geven.

De voorzitter: Wordt genoteerd. Mijnheer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Voorzitter, dan wil ik wel de Rekenkamer vragen van om op dat moment heel goed naar de vorm te kijken. Want als eventueel wat gedeeld moet worden, dan vraag ik me af of het in de openbare setting kan. Maar dat wil ik dan bij de Rekenkamer laten liggen.

De voorzitter: Vast in goed overleg met de griffie wordt daar een goed besluit over genomen. Wil de heer Bekkering nog ...

De heer Bekkering: Dat moet nog definitief worden besloten, maar het heeft in dit soort onderzoeken eigenlijk altijd onze voorkeur om dit inhoudelijke gesprek met de raad in beslotenheid te doen om verschillende redenen. Dus als dat mogelijk is, dan zou dat onze voorkeur hebben.

De voorzitter: Dat is mogelijk, dus bij deze. Er is geen raadsinformatiebrief om over te besluiten, ook geen raadsvoorstel. Het was een agenderingsverzoek waarom we hier vanavond zitten, dus we hoeven niet over een vervolgproces te besluiten. Dus u bent vrij om te gaan en staan waar u bent. Neem uw glaasjes en flesjes mee en vergader ze nog vanavond.

4. Agenderingsverzoek college over Doelstellingen 2025 Programma Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: De heer Boogaard
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van den Berg (CDA)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)
Mevr. De Groot (Beter Voor Dordt)
Dhr. De Heer (CU/SGP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Van Pelt (FvD)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Mevr. Stevens (PvdA)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Vries (VSP)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)
Mevr. Van Zimmeren (Programma Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop

De voorzitter: Goed. Goedenavond allen hier aanwezig. Wij zijn hier aanwezig om het te hebben over de doelstellingen 2025 Programma Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal. Dit is een consultatie op verzoek van het college. Dat gezegd hebbende, heet ik iedereen hartelijk welkom. Dat betekent de wethouder, mevrouw Van Zimmeren van de ambtelijke ondersteuning, de raads- en commissieleden, degene die achter mij zit, belangstellend is, denk ik. Vast wel.

En de mensen die, en ik hoop dat het er velen zijn, die thuis ook belangstellend meekijken en meeluisteren. Wij doen altijd gebruikelijk een voorstelrondje. Daarna zal ik nog heel kort iets zeggen en dan heel gauw het woord over gaan geven. In de vorige vergadering ben ik rechtsom gegaan, dus ik ga nu linksom, want daar zat de wethouder rechts van me en nu zit de wethouder links van me.

Mevrouw Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder.

Mevrouw Van Zimmeren: Ingrid van Zimmeren, programmamanager Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal.

De heer De Heer: Robert De Heer, ChristenUnie-SGP.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Van den Berg: Elco van den Berg, CDA Dordt.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD.

De heer De Vries: André de Vries, VSP Dordrecht.

De heer Stolk: VSP Dordrecht, Leo Stolk.

De heer Kolkilic: Masum Kolkilic, DENK.

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op Ons Eiland.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks Dordrecht.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp van GewoonDordt.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, Partij van de Arbeid Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De voorzitter: En mijn naam is Leen Struijk en ik ben vanavond uw voorzitter. Waarom zitten we hier? Dat is helder. Wethouder Van Benschop heeft een agenderingsverzoek ingediend voor een consultatiesessie.

Zij wil met raad- en commissieleden reflecteren op de conceptdoelstellingen voor 2025 van het programma Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal. Mevrouw Van Zimmeren en wethouder Van Benschop zullen ons aan de hand van een presentatie meenemen langs de programmalijn. Bij elke programmalijn, en het zijn er drie, krijgen de individuele raads- en commissieleden de gelegenheid om het college gevoelens, meningen, wensen en of suggesties mee te geven. Het zal u bekend zijn, maar ik wijs u voor de goede orde erop, dit is een consultatie. Die heeft een vrijblijvend karakter. Het gaat dus niet om een besluit van u. Het college kan daar ook geen rechten aan ontleen en dat weten ze ook. Ik geef het woord aan mevrouw Van Zimmeren voor de presentatie, maar ik denk dat mevrouw Van Benschop het gaat doen, maar goed. Ik zeg maar wat mij verteld is. Mag, hoor. U bent mij even lief.

Mevrouw Van Benschop: Dat is fijn. Dank u wel, voorzitter. De presentatie wordt zeker gegeven door mevrouw Van Zimmeren, maar ik zal hem nog heel even kort inleiden, ook om het geheugen op te frissen. U heeft als raad eerder het programma Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal vastgesteld. Daarin heeft u eigenlijk de kaders gesteld voor de uitvoeringsprogramma 's voor de komende jaren, die vervolgens door het college zullen worden uitgewerkt. De middelen heeft u ook al beschikbaar gesteld via de kadernota of perspectiefnota. Maar de reden dat wij hier zitten, is omdat het een hot item is, arbeidsmarkt. Dat geldt eigenlijk voor iedereen die ik spreek. Of dat nou gaat over bedrijven, inwoners, politiek, maakt niet uit, iedereen is bezig met de krapte op de arbeidsmarkt. Wij hebben drie programmalijnen natuurlijk geformuleerd. Dat is het arbeidspotentieel van de beroepsbevolking benutten, ontwikkelen en behouden. De toekomst voor de door Dordtse jeugd en samenwerken op banen met impact. En het college was van mening, dat het wel goed was om in ieder geval bij de raad op te halen van: als jullie kijken naar dit programma, in hoeverre zijn er dan nog suggesties te doen die we kunnen toevoegen aan het programma om die doelstellingen te realiseren, of nog beter in te zetten? En eigenlijk ook een beetje terugkoppeling te geven over: wat hebben we afgelopen jaar nou gedaan en wat hebben we er nou mee bereikt? Omdat het anders echt een college-dingetje zou worden, waarbij het college gewoon uitvoeringsprogramma 's vast zit te stellen. Dus wij willen graag dat de raad ons daar ook een beetje gevoel bij geeft. Ik wil daar nog één opmerking bij maken. Het onderdeel Participatiewet zit niet in deze opgave, maar negeren we natuurlijk niet. Komend jaar werken we verder uit het Regionaal Werkcentrum, wat eigenlijk de ontsluitingsroute wordt voor alle arbeidsmarkt instrumentarium die we hebben. En de Participatiewet herijken, gaan we gewoon met raad uiteraard in een separaat proces doen. Maar die zullen we wel ook nadrukkelijk koppelen aan deze opgave en aan die ontsluiting via dat Regionaal Werkcentrum. Dat is eventjes de aftrap. En dan geef ik het woord door.

De voorzitter: Ja, heel goed, dank u wel wethouder, voor deze inleiding.

Mevrouw Van Benschop: Als het goed is, voorzitter, als ik wat mag zeggen? Bij de bij de stukken op het ris staat de presentatie ook. Dus wellicht kunnen we wel beginnen, als iedereen die presentatie erbij wil pakken?

De voorzitter: Ik vind dat een buitengewoon strak plan. Pak de presentatie erbij, zou ik zeggen. Dan doen we gewoon net... Even goed voor de mensen die niet meer de ogen hebben waarmee ze geboren zijn, kan het handig zijn om de presentatie voor u te hebben. Dat geldt in ieder geval voor mij. Mensen, neem de presentatie voor u, want een uur is zo om. Terwijl Clark bezig is, en dat zal vast goed gaan, gaan wij alvast naar de presentatie kijken. Mevrouw Van Zimmeren, aan u het woord. En opperste aandacht graag, allemaal. Ook de heren daar links.

Mevrouw Van Zimmeren: Dank u wel, voorzitter. Ja, het werkt. Laten we dan naar slide twee maar meteen gaan. Dit programma is ontstaan bij het afgelopen politiek akkoord wat gesloten is, 2022 tot 2026. Dus een nieuw programma. Waar eigenlijk het verschil zat in: waar altijd focus op meer banen - vanuit economie, we willen meer banen, meer banen, meer banen hebben - hebben we toen eigenlijk de omslag gemaakt naar: we willen wel een groei van de economie, maar dat willen we door juist kwalitatief betere banen in onze stad, in onze gemeente te hebben voor onze inwoners. Dus banen die passen bij onze beroepsbevolking, die perspectief bieden, die mensen helpen te groeien. En die ook zorgen voor een goeie bestaanszekerheid. Dus denk aan vastigheid, vaste contracten, gewoon goeie cao's. Dus toen is eigenlijk dus die omslag gemaakt, met dit programma. En is economie dus ook veel meer naar kwaliteit van banen gaan kijken, waardoor je meer een samenspel tussen economie en sociaal gaat krijgen. We vonden het daarbij ook belangrijk dat bedrijven zich ook echt verbinden aan onze stad en regio, dus dat ze ook wat terugdoen. Niet alleen voor de bevolking, maar ook gewoon maatschappelijk gezien een bijdrage leveren. En daarbij dan ook dus goed kijken naar talenten en skills van mensen en niet alleen maar naar diploma's. Maar mensen kans geven die ook net dat papiertje niet hebben. Dus eigenlijk, vanuit het politiek akkoord, waar dat heel stellig in stond, zijn we dit programma opgestart in overleg met u. Het programma arbeidsmarkt en menselijk kapitaal. Waarbij we, op slide drie ziet u staan, wat Chris ook al, de wethouder ook al aangaf: waar gaat dat programma nou om? Het gaat er dus om, dat we eigenlijk alle talent wat we hier hebben in de beroepsbevolking veel beter willen benutten, dus bereiken enerzijds, ontwikkelen en ook behouden. Want dat is ook een uitdaging voor onze stad en regio, om jonge mensen te behouden dat ze hier gaan werken en blijven wonen. Hierdoor verbeteren we natuurlijk het ondernemersklimaat, als we dat goed doen. Want dan heb je talent beschikbaar. Dat is uniek, want er is enorme krapte natuurlijk. En dan mogen we ook wat terug verwachten van ondernemers. Dus dat is eigenlijk de wisselwerking, de wederkerigheid dat ook die maatschappelijke bijdrage geleverd wordt. En goed naar of inwoners ook perspectief geboden wordt. Op slide vier ziet u - en dat is altijd, bij CBS loopt de data altijd achter, daar moeten we het helaas wel mee doen, maar het schept een beeld. U ziet ook dat CBS nog steeds in oude taal zit, als het gaat om opleidingsniveaus. Daar storen we ons allemaal aan, maar dat kunnen we helaas niet vanuit Dordrecht veranderen. Het laat wel zien dat er dus een groei is in de arbeidsparticipatie in onze stad. Nou, dat zie je wel in, dat zie je ook in Zuid-Holland breed en dat zie je ook in Nederland, dat daar een groei in zit. De bruto arbeidsparticipatie, dat zijn dus de mensen die zich aanbieden op de arbeidsmarkt. En netto, dat is dat lijntje daaronder bij die bovenste grafiek, dat zijn de mensen die ook daadwerkelijk werken. Als je dan kijkt: waar zitten de grootste kansen?

Dat is dus vooral bij vrouwen en praktisch opgeleiden, of mensen die alleen een basisschooldiploma hebben. Daar zit eigenlijk de grootste kans, om hun talent beter te benutten voor onze stad. Dus we zien dat ook in het programma terug, maar daar kom ik zo direct op terug. We zijn de wijken ingegaan. Het lukt niet met de presentatie, begrijp ik? Gelukkig staat hij gewoon in het systeem, dus kunnen jullie het op het eigen scherm zien. We zijn de wijken ingegaan, om daar even daarop terug te komen, om zoveel mogelijk in gesprek, in contact via het formeel, informeel netwerk met mensen in contact te komen. En dan zie je inderdaad ook dat we daar heel veel vrouwen treffen. Veel vrouwen met een migratieachtergrond, waarvan bijvoorbeeld de man wel werkt. De vrouw wel gewoon in eigen land een goede opleiding heeft gedaan, maar hier of vrijwilligerswerk doet, of geen werk, of daar heel onzeker over is. En die we wel kunnen en mogen helpen, gelukkig. Dus die kansen die, we zien dat dit ook klopt, tussen haakjes. En die kansen die pakken we. Nou, op de volgende slide ziet u misschien een heel gek plaatje. Maar dit is wel ook een beetje een leuke manier, een beetje een ludieke manier om in één plaat - en het is ook echt een praatplaat, want er hoort een verhaal bij. En we hebben nu misschien iets te weinig tijd om dat hele verhaal te vertellen, maar dat zit eigenlijk door de hele presentatie heen, het verhaal van: wat is het vraagstuk? We hebben de arbeidsmarkt. Dat is die persoon op het plaatje. Daar zijn kansen en bedreigingen op de arbeidsmarkt. Daar zetten wij verschillende interventies op in. Die ziet u vooral boven de persoon. Daarmee wil het onbenut talent bereiken. Het schaap met de vijf poten ziet u op zijn rug liggen op de voorgrond, want die is er niet meer. En de sectoren waar de grote kansen liggen, zijn hier ook op afgebeeld. En waar we dus vooral ook met loopbaanpaden, zoals richting energietransitie, kinderopvang, richting de zorg, mensen nu naartoe aan het leiden zijn vanuit de initiatieven die we ondernemen. Maar dat vraagt altijd veel begeleiding en een steuntje in de rug. Overigens, als u daar interesse in heeft, kunnen we altijd nog even napraten over de plaat. Na halftien kan ik nog wat verder toelichten, want er is heel veel over te vertellen. De drie programmalijnen, op de volgende slide, door de wethouder al toegelicht. Zo hebben we het programma georganiseerd en activiteiten ontwikkeld. Er zit dus een hele logische samenhang tussen die verschillende programmalijnen, zoals ik net ook geschetst heb. De eerste programmalijn gaat dus over arbeidspotentieel, hoe we het potentieel beter bereiken, benutten, ontwikkelen en behouden voor onze stad en regio. Nou, ik heb eigenlijk gewoon per programmalijn even weergegeven: wat hadden we ook alweer afgesproken voor 2024? Wat hebben we daarin bereikt? En wat zien wij voor 2025 als realistische ambities, met de middelen en mogelijkheden die we hebben en de stappen die we dit jaar gezet hebben. Dus we blijven ook gewoon, met de voorstellen die we doen, binnen het financieel kader wat u al meegegeven heeft, natuurlijk. Wat overigens interessant is, als u naar slide acht doorscrollt, daar staan dus de afgesproken activiteiten, resultaten en extra activiteiten die we ontwikkeld hebben binnen deze programmalijn. Dan ziet u ook dat we nogal wat extra middelen gegenereerd hebben. Eigenlijk veel meer dan dat er vanuit de kadernota ingestoken is. Dan moet u denken aan subsidies gerelateerd aan arbeidsmarkt, ESF bijvoorbeeld. Subsidies gerelateerd aan de energietransitie, want we leiden ook mensen toe naar de energietransitie vanuit deze aanpakken. Zo proberen we echt overal vandaan, de regiodeal proberen we middelen bij elkaar te halen, om dit programma verder te versterken, verstevigen.

En het is inmiddels niet meer alleen een programma voor Dordrecht, maar ook een programma voor de hele regio, waardoor we middelen nog beter aan elkaar kunnen bundelen. Met het voorbehoud daarbij, dat natuurlijk de Dordtse middelen uit kadernota ook echt in Dordrecht besteed worden. Het belangrijkste hieruit is denk ik om even iets over de wijkaanpak te vertellen, waar we dus mee gestart zijn. Het is in volle gang, zoals hier staat. U moet het zo zien: we willen dus met de mensen uit de wijk ook zoveel mogelijk aan het werk in de wijk. Maar in ieder geval, ervoor zorgen dat we echt in de haarvaten van de wijk zitten. Nou, daar zitten natuurlijk al heel veel, het informele netwerk zit daar al heel veel in, heel veel mensen zijn al bekend met onze inwoners en de vraagstukken die daar leven. Dus we zijn met die toekomstmakelaars, zoals we die noemen, die zijn niet van de gemeente, niet van welke partij dan ook. Natuurlijk, we betalen ze, maar ze zijn er voor jou als inwoner. En zo stellen ze zich ook voor. En wat kan ik doen om je te helpen je toekomst perspectief te verbeteren? Dat is de vraag die we stellen. En zo komen we eigenlijk... Nou ja, dat is nu gewoon een olievlek. Mensen vertellen dat aan elkaar. We zijn in Dordt West begonnen, inmiddels zijn we ook in Oost en Centrum een aanpak aan het ontwikkelen. Wel echt passend op wat daar nodig is, want wat er in Dordt-West nodig is, je ziet dat dat in het Lijnbaan gebied weer anders is, in het centrum. En Eisingahof en Tweelingen- en Stierstraat, die we dan in oost eerst even goed beetpakken, daar richten we ons specifiek op jongeren. Dus zo kijken we echt naar: wat is in welke delen van Dordrecht nodig? En om daar een passende aanpak op te zetten. Voor West zijn we al wat langer bezig, en ziet u ook de partijen even die we daar ook bij ingeschakeld hebben. De verkenner zijn dus echt degenen in de wijk. De wijk pastoor, degene die de taallessen geeft. Echt de mensen in de haarvaten, die zijn superbelangrijk. Anders werkt deze aanpak niet. Dus het gaat echt om samenwerken aan resultaat voor onze inwoners. Het Leer Praktijkcentrum kent u misschien ook wel? Waterwiel. In de wijk, waar dus mensen die stappen willen zetten in weer mee gaan doen, of stappen naar werk mee kunnen gaan doen. En wat ze ook leuk vinden en fijn vinden om te doen. Of het nou schoonmaken is, of het is daar iets met catering, het is daar iets met gewoon gesprekken voeren. Mensen uit de eenzaamheid helpen, of zelf daarin stappen zetten. En je ziet nu ook dat dat echt ook gewoon... Het doel is niet naar werk, maar er zijn inmiddels al dertig deelnemers daar actief en er zijn er al zeven naar regulier werk gegaan. Je ziet dus een plek, niet alleen mensen uit een uitkering, ook jongeren, Pro-VSO, van het praktijkonderwijs, speciaal onderwijs.

Mevrouw Van Benschop: Wanneer is het geopend?

Mevrouw Van Zimmeren: September of oktober.

Mevrouw Van Benschop: Volgens mij 6 september, nu twee maanden.

Mevrouw Van Zimmeren: Ja precies, het is heel kort geopend en je ziet: het loopt storm, dus er is heel veel behoefte aan. Dus nu zijn we ook met Sterrenwiel, volgens mij, Woonbron is hier heel actief in, om daarin samen te werken. Met de short stay facility zijn we ook op deze manier in gesprek. Dus dat hebben we eigenlijk als gemeente alleen maar hoeven te initiëren en stimuleren. En nu rolt dat als een balletje en kost dat ook, voor dit programma hoeven we daar ook volgend jaar geen middelen meer in te steken. Dus zo zie ik het ook.

Met dit programma initiëren we en stimuleren we dat de dingen opgepakt gaan worden, die aansluiten bij de behoefte in de samenleving. Wat nog leuk is om te noemen: scholingsfonds. Vanuit de regiodeal hebben we 1,7 miljoen in totaal, maar 850 duizend euro aan cofinanciering binnengehaald om een scholingsfonds op te starten, voor werkenden en niet-werkenden. Dus er zijn ook heel veel kwetsbare werkenden in onze stad en regio. Dus daar moet je ook niet voor wegkijken, maar juist helpen om hen dus te helpen om stappen te zetten in een kans-sector. Dus het moeten wel kans-beroepen zijn, hier in de regio. Dat het ook echt bijdraagt aan de werkgelegenheid die we hier hebben. Maar dan kunnen de inwoners dus vanaf medio volgend jaar een aanvraag doen. Dat loopt ook via het Werkcentrum, waar dan dus ook echt een loopbaangesprek plaatsvindt, zodat iemand wel goed geholpen wordt bij: welke keuze maak je? En dat er daarna dan ook een baan is, die daarbij past.

De voorzitter: Mevrouw Van Zimmeren, ik ga u een kleine waarschuwing geven. Als u ook nog wat van de raad wil horen, dan denk ik dat u een beetje vaart moet maken.

Mevrouw Van Zimmeren: Ja, het is mijn enthousiasme. Er is zoveel te vertellen. Maar dan laat ik het eventjes hierbij. We merken wel, wat ik nog even wil benoemen. We hebben veel extra middelen dit jaar gegenereerd voor dit programma. Die gaan we niet allemaal opmaken dit jaar. Volgend jaar hebben we minder extra gegenereerde middelen. Dus ik ga wel aan de slag met een voorstel voor overheveling van een deel daarvan, zodat we wel de activiteiten kunnen voortzetten volgend jaar, zoals we die nu opgestart hebben. Maar dat loopt natuurlijk via het college eerst. Maar dat wil ik alvast wel even aankondigen. Nou de volgende slide, die zal ik niet inhoudelijk toelichten.

De heer De Heer: Voorzitter, zou ik een vraag mogen stellen? Over de slide waar we het net over hadden, waar het getal van, het doel van honderd inwoners begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt werd genoemd. Als we in de voortgangsrapportage kijken tot en met juli, dan zien we daar een aantal cijfers, een aantal successen denk ik ook zo gezegd, waarvan we dan zien dat er veertien naar betaald werk zijn gegaan. Een aantal andere categorieën. Dus ik was even benieuwd: wanneer is het nu een succes en hoe kunnen we die honderd nu precies duiden? Gaat het bijvoorbeeld ook naar, duurzame begeleiding naar een plek in de arbeidsmarkt van vrijwillig werk bijvoorbeeld? Hoe breed kunnen we dat interpreteren? Wanneer is het een succes?

De voorzitter: Zegt u het maar, mevrouw Van Zimmeren.

Mevrouw Van Zimmeren: Misschien is het een mooie vraag aan de wethouder?

De voorzitter: Dat kan ook. Alleen, geef ik ook hierbij wel weer even aan: volgens mij was het de bedoeling dat de wethouder informatie van jullie kreeg vooral.

Mevrouw Van Zimmeren: Dat is wel een mooi punt. Het is duurzame plek op de arbeidsmarkt, zo is die geformuleerd in eerste instantie. Maar je ziet wel, en dat is ook die berg op een van de volgende slides, dat je ziet dat we mensen ook naar andere plekken toe begeleiden, wat op dat moment past bij hun mogelijkheden.

Want we treffen allerlei mensen. Lang niet iedereen kan naar regulier werk. Er zijn andere oplossingen beter passend. We zien ook mensen die vastzitten in vrijwilligerswerk, die in principe gewoon een zorgdiploma hebben, maar niet verder komen, vaak met een migratieachtergrond, dan vrijwilligerswerk. Nou, die zijn we ook aan het helpen om wel naar een baan te gaan en daarin door te leren in de zorg. Maar voor nu is het geformuleerd als werk en zien we ook dat dat nu echt in de lift zit, in het derde kwartaal, die aantallen. Ook omdat we ook Oost en Centrum aan het oppakken zijn. Maar in dat aantal van honderd zitten ook leerwerktrajecten. Dus mensen die we via leerwerktraject even buiten de wijk aanpak begeleiden naar werk.

De voorzitter: Mevrouw Van Benschop wil ook nog even iets zeggen.

Mevrouw Van Benschop: Ik zal er nog iets op toevoegen. Het uiteindelijke doel is een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dat is waar we die mensen graag naartoe willen brengen. Dan gaat het wel wat mij betreft over betaald werk. Alleen, dat betekent niet dat die honderd mensen direct nu die plek al hebben op de arbeidsmarkt. Dus het kan ook gaan over leerwerktrajecten, trajecten via de beroepentuin bijvoorbeeld, waarmee die mensen het perspectief krijgen op een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dus het is natuurlijk een continu proces. Je kunt niet altijd binnen een jaar en het traject starten en afronden en iemand op een duurzame plek hebben. Maar het doel, als het gaat over de duurzame plek op de arbeidsmarkt, gaat in de basis wel over betaald werk. Neemt niet weg dat je ook een hele doelgroep hebt, wat net al toegelicht werd, die mogelijk nooit een duurzame plek op de arbeidsmarkt betaald werk gaat krijgen, maar die wel degelijk een bijdrage kunnen leveren. En die wil je natuurlijk ook meenemen, maar die tellen wat mij betreft niet mee in de doelstelling van honderd.

De voorzitter: Goed, mijnheer Uysal die wil volgens mij het college wat mee gaan geven, hoop ik.

De heer Uysal: Ook een vraag. Dat is misschien ook wel inderdaad een suggestie om mee te nemen. Het uiteindelijke doel is inderdaad om mensen een duurzame plek op de arbeidsmarkt te geven. We werken dus nu met de wijkaanpak voor de verduurzamingsopgave van de stad, door middel van de energietransitie. In hoeverre zijn er ook mogelijkheden om dat door middel van andere vraagstukken op te pakken, bijvoorbeeld circulaire economie, om maar iets te noemen?

De voorzitter: Dat is inderdaad een mooie suggestie, denk ik.

Mevrouw Van Zimmeren: Mag ik daarop antwoorden? Ja, fijn dat jullie inderdaad de rib ook goed gelezen hebben, heel fijn. Want we zijn begonnen met energietransitie. Dat was eigenlijk de aanleiding voor de wijkaanpak. Omdat we dan, de woningcorporaties gaan met iedereen in gesprek in huurwoningen over wat er allemaal in de woning gaat gebeuren, aangepast gaat worden. Kunnen we dan niet met de mensen uit de wijk dat werk gaan doen in de wijk? Hoe mooi zou dat zijn? Dus zo zijn we ooit begonnen. Maar toen gingen we de wijk in en toen kwamen alle mensen tegen die helemaal niet geïnteresseerd waren om te werken in de energietransitie.

Laat ik het zo zeggen. En die hele andere talenten hebben, op andere vlakken, of nog niet toe zijn aan werk, maar wel aan vrijwilligerswerk. Dus we zijn eigenlijk gewoon gaan aanpassen op waar de behoefte ligt in de samenleving en wat er nodig is. En dan zie je ook kinderopvang. Dat we richting kinderopvang een traject opgezet hebben. Daar is ook hartstikke veel vraag en behoefte aan. In de zorg, dat we mensen op mbo-2... Daar zijn ook wel heel wat mensen naartoe gegaan vanuit de wijkaanpak. Dus allemaal heel erg relevant, maatschappelijk relevant. Dus we hebben onze scope wel verbreed naar, het is een wijkaanpak en we hebben een richting energietransitie, zorg, kinderopvang. Nou ja, noem maar op waar het talent dan ook ligt, van onze inwoners.

De voorzitter: Mijnheer Uysal, nog iets, nog een briljant...

De heer Uysal: Ja, nog een aanvulling. Wat we nu zien is inderdaad dat concrete maatschappelijke vraagstukken worden aangepakt door middel van die wijkaanpak. Maar ik zou me ook heel goed kunnen voorstellen dat dit ook bijdraagt aan de sociale cohesie, aan gemeenschapszin. Ik kan me heel goed voorstellen dat mensen, door middel van dat ze samen met de hele buurt gaan optrekken, dat eigenlijk hierdoor ook eigenaarschap wordt gecreëerd. Dat ze eigenaar worden van vraagstukken in hun eigen wijk. Dat ze ook het gevoel krijgen: wij zijn er ook voor onze eigen wijk en voor onze eigen inwoners. Dus ik denk dat het ook los van de maatschappelijke vraagstukken, ook zeker kan bijdrage aan de sociale cohesie. En dat het in dat kader ook wel samenhangt met een totaal ander programma, waar de wethouder ook mee bezig is, namelijk Dordrecht Sociaal.

De voorzitter: Reactie daarop?

Mevrouw Van Benschop: Ja, kan ik heel kort op zijn. Dat klopt. Het is een... Ja, het is een veel breder pakket. Het is niet zo dat een toekomstmakelaar binnenkomt bij iemand en zegt: heeft u een baan? Nee? Dan gaan we u aan het werk helpen. Ja? Dan stopt het hier. Dat gesprek wordt in de volle breedte gevoerd. Alleen, vanuit dit programma schieten we hem wel in vanuit het toe leiden naar werk. Maar er zitten veel meer maatschappelijke of sociale doelstellingen achter, die wel degelijk meegenomen worden door zowel de toekomstmakelaar als de workshop en al die andere partners.

De voorzitter: Meneer Gorter, u wilt het college ook wat meegeven?

De heer Gorter: Ja, ik heb overigens met veel plezier het stuk zitten lezen, het doet me goed. Het enige, ik zou ook wel die ondernemers willen horen, die dat stempeltje ondernemen met impact krijgen. Die zie ik niet in het stuk. En ik zou ook wel willen weten welke ondernemers. En misschien dat er een mogelijkheid is, dat er op een of andere manier ergens gecommuniceerd wordt welke ondernemers dat zijn.

De voorzitter: De ondernemers met impact. De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Ja, zeker. Dat inzicht kunnen we echt wel geven welke partners er inmiddels van de stichting zijn. En als de raad daar behoefte aan heeft, kunnen we natuurlijk ook altijd een keer een bijeenkomst organiseren, waar de stichting nog een toelichting kan geven. En wat bedrijven mee kan nemen om ook hun verhaal te doen.

De heer Gorter: Voorzitter, dat vind ik een goed idee.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ben het helemaal met u eens. Mevrouw Stevens, u wilt ook wat meegeven nog.

Mevrouw Stevens: Nee hoor, ik zat alleen maar ja te knikken, dat ik dat een goed idee vind.

De voorzitter: Heel goed. Ik vermoedde het al, maar ik denk: wie weet. Mijnheer Den Heyer.

De heer Den Heyer: Dank, voorzitter. En dank voor het aanstekelijke, enthousiaste verhaal wat zojuist gedeeld werd. Wat voor onze partij van belang is, is dat we wel focus behouden. Dus wat dat betreft spreekt met name het eerste doel aan, van de aanpak. En wat we daar bij de eerste twee doelen wel missen, is hoe uiteindelijk – en dat is misschien ook voortbordurend op wat mijnheer De Heer zei – hoe meten we nou uiteindelijk dat dit een succes is geworden? En hoe kunnen we uiteindelijk ook bijhouden dat dit ook een succes is? Dus waarom zijn ook die doelen niet wat concreter gemaakt, ook meetbaarder gemaakt in dat opzicht? Het wordt een beetje een terugkerend thema. Daar zijn we ons van bewust. Maar waar wij dit juist als een goed instrument voorzien, is voor mensen die ontegenzeggelijk arbeidspotentie in zich hebben, dat die juist de stap naar werk kunnen maken. En dat we dat ook gewoon versnellen. De duurzaamheid van uitstroom zou ook juist moeten helpen om versneld die uitstroom te bewerkstelligen, maar het zou niet per se een doel op zichzelf moeten zijn. Dus dat is even het eerste punt. Een tweede punt zien we een pilot bij het Dordthuis, waar het gaat over goed werkgeverschap. En dat we dat ook bij de gronduitgifte gaan doen, en ook bij de aanbestedingen. Kunnen we daar wat technische toelichting op krijgen, wat dat precies inhoudt? Want op zichzelf snappen we het idee daarachter heel goed. Aan de andere kant: we willen er ook voor waken dat we bijna een soort knuffel-klimaat rondom een aantal ondernemers gaan creëren, wat gewoon ten koste gaat van de economie en de werkgelegenheid in onze stad. We zouden ook die balans daar graag in willen terugzien.

De voorzitter: En die technische toelichting, mijnheer Den Heyer, wanneer had u die gehad willen hebben?

De heer Den Heyer: Nou, laten we eens kijken hoever we nu komen. Want ik zag al wat geknik. Als er schriftelijk of op een ander moment op teruggekomen moet worden, vinden we het best.

De voorzitter: Dan stel ik voor dat we dat nu kort, als de wethouder dat kan. En als het uitvoeriger moet, dat dat schriftelijk gebeurt.

Mevrouw Van Benschop: Ja, dat kan even heel beknopt. De raad heeft in het programma ruimte voor banen, moet ik even kijken wanneer dat precies was vastgesteld, wat dat dan betekent voor de uitgiftecriteria. Die hebben we namelijk gewoon vertaald. Dus dan gaat het over die maatschappelijke betrokkenheid, die we vertaald hebben naar uitgiftecriteria. Dat heeft de raad vastgesteld, dus dat stuk kan ik sowieso even kijken wanneer dat was en zorgen dat we dat ook weer teruggeven. En als het gaat over het Dordthuis en aanbesteding en inkoop, zit dat eigenlijk langs dezelfde lijn. Dus dan gaat het over dat je kunt scoren, noem ik het maar even, op duurzaamheid, circulariteit, dat soort dingen. Dat is de duurzaamheidskant. Dan heb je de inclusiekant. Dus wat doe je eraan om ervoor te zorgen dat mensen ook daadwerkelijk bij je kunnen werken? En dan gaat het over het goed werkgeverschap. Dus geef je mensen ook een stabiele basis, geef je ze de mogelijkheid om een leven lang te ontwikkelen? Dat ze in ieder geval ook geschikt blijven voor onze arbeidsmarkt. Want we zien dat daar een heel groot, nou ja, probleem wil ik het niet noemen, maar een grote uitdaging zit, dat als mensen een tijd bij een bepaald bedrijf hebben gewerkt en zich niet doorontwikkelen, vervolgens daar weggaan en weer moeilijker aan de volgende baan komen. Dus dat zijn eigenlijk de drie dingen in een abstractieniveau, hoe we dat vertalen. Als u dat heel concreet wil, dan kunnen we in ieder geval even dat raadsvoorstel erbij zoeken van ruimte voor banen, waar u dat heeft vastgesteld voor de uitgiftecriteria. En die kunnen we altijd nog even aanvullen op het aanbesteding, inkoop en specifiek Dordthuis traject.

De voorzitter: Mijnheer Den Heyer, vindt u dat een goed idee? Wilt u er nog iets aan toevoegen?

De heer Den Heyer: De bevestiging van de wethouder is dat het gewoon in lijn is met een eerder vastgesteld ruimte voor banenplan, dan is dat gewoon zo. Dus daar hoeft wat mij betreft de wethouder niet extra werk voor te verrichten, om mij mijn eigen werk te laten doen, dat kan ik ook zelf opzoeken. Dus bedankt voor dat aanbod. Dat stukje van Dordthuis, dat zou ik wel graag willen zien. Dat fenomeen dat heb ik niet eerder zo scherp op het netvlies gehad. En zeker omdat daar ook de vraag achter vandaan komt: hoe verstrekkend zouden we dat dan willen hebben? Want we zeggen: inmiddels leggen we ons er kennelijk bij neer dat het schaap met de vijf poten op de arbeidsmarkt kennelijk niet meer aanwezig is. Mijn fractie twijfelt daar gewoon echt over, of wij ons daar zo makkelijk bij neer moeten leggen. Maar is het schaap met de vijf poten aan de kant van de ondernemers op dit gebied dan wel aanwezig? En wat doen we dan als we gewoon deze inclusiviteit, circulariteit, als we dat allemaal afpellen. Maar dat we uiteindelijk voor de voortgang van de inrichting van het Dordthuis gewoon het resultaat belangrijk is, dat we voortgang maken. Dat het gewoon een onderneming moet zijn, die dat voor elkaar kan krijgen. Want weegt het college dat dan precies?

De voorzitter: Ik heb in ieder geval mevrouw Van Zimmeren zien schrijven toen u de opmerking maakte. En mevrouw Van Benschop wil nog heel kort daar wat aan toevoegen. En daarna stel ik voor dat we ook nog even naar de jeugd gaan kijken, bijvoorbeeld. Ook niet onbelangrijk.

Mevrouw Van Benschop: Als het gaat over dit soort grote aanbestedingsprocessen, we gaan hier gewoon even op terugkomen hoor, met een technische toelichting, maar als het gaat over dit soort grote aanbestedingsprocessen, dan worden we natuurlijk ook wel geholpen door het feit dat er gewoon Europese- en landelijke wetgeving is, die hier ook al eisen aan stelt. Het is ook zeker niet de bedoeling om op detailniveau allerlei extra eisen mee te geven. Ik denk dat de opmerking terecht is: in hoeverre is er nog een ondernemer die je zou kunnen bestempelen als het schaap met de vijf poten, als je hem aan de arbeidsmarktkant, of aan de inwonerskant niet hebt. Dat is ook absoluut niet het doel. Het is niet dat we eisen neer willen leggen bij ondernemers die ze niet waar kunnen maken. We willen juist heel graag, in samenwerking met die ondernemers, ervoor zorgen dat al die inwoners wel een plek op de arbeidsmarkt kunnen krijgen. En soms vraagt dat iets aan onze kant. Dat kan vanuit het sociaal domein zijn, dat kan vanuit opleidingskansen, dat kan vanuit het scholingsfonds zijn, hebben wij iets te doen om die inwoner beter geschikt te maken voor het werk dat er is. En aan de andere kant zal het bedrijf ook een stapje moeten zetten, om aan te kunnen sluiten op de potentie die er is. Dus het vraagt aan alle beide kanten iets. We vragen dus ook van geen enkel bedrijf om dat al helemaal georganiseerd te hebben. We willen juist in dialoog, hoe we dat dichter bij elkaar kunnen brengen. En als ik nog even een vraag terug mag stellen? Dat ging over die doelen. Ik probeer goed te luisteren naar wat er gezegd wordt. Maar de heer Den Heyer benoemde de eerste twee doelen voor 2025, volgens mij, dat ze niet concreet genoeg waren? Waar geen kpi's onder hangen, of hoe je dat wil noemen. Ik ben ook wel benieuwd, daarom zitten we hier juist, van: hoe deze commissie ons dan daarop zou kunnen adviseren, hoe we dit concreet kunnen maken? Want het Werkcentrum is geen project alleen vanuit de gemeente en alleen vanuit dit programma. Wij hebben onszelf tot doel gesteld, om heel stevig aanwezig te zijn in dat Werkcentrum. Dus ik ben even op zoek naar: kunnen we dan wat handvatten krijgen welke richting we moeten denken?

De voorzitter: Mijnheer Den Heyer, heeft u een idee?

De heer Den Heyer: Ik vind het een terechte opmerking die de wethouder plaatst en dat doet het college de laatste tijd vaker, dat ze de bal dan terugwerpen. Ik hoor net dat... Dat gebeurt gewoon wat vaker en dat scherpt ons ook, om daar zelf over na te denken. Maar eerder op de avond hoorde ik voorbijkomen: we hebben toen wel een uitstroom van zeven mensen gehad, naar langdurig werk. Het zegt me eigenlijk helemaal niets, want ik niet hoe dat zich nou verhoudt, na alle inspanningen die we verrichten, en of dat uiteindelijk ook nog wel proportioneel is naar die uitstroom van zeven. Dus waar het college ons enorm mee zou kunnen helpen, is zelf een inschatting maken met hoeveel mensen je dan uiteindelijk naar die uitstroom kunt bewegen. En uiteindelijk ons inzichtelijk maken waarom dat wel of niet is gelukt.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, dat begrijp ik echt heel goed. En dat is ook waarom wij die doelen, de wijkaanpak benoemd wordt: honderd inwoners begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Ik denk dat we daar ook niet zo'n probleem zien als het gaat over concreet maken. Zelfs voor het scholingsfonds zouden we daar natuurlijk best nog wel wat scherper een doelstelling aan kunnen verbinden.

Maar ik ben echt wel heel erg op zoek naar die verbinding tussen dit programma en het Werkcentrum, hoe we dat dan concreet in doelen kunnen vastleggen. Want het Werkcentrum operationeel krijgen en de werkgevers dienstverlening samen met werkgevers goed neerzetten, is meer een kwalitatief doel dan een kwantitatief doel. Dus ik ben op zoek naar: hoe moet ik dat dan concreet maken om te meten of het een succes is?

De voorzitter: Mijnheer Den Heyer, kunt u daar nog een keer op reageren of laten we het?

De heer Den Heyer: Ik ga nog eens even op broeden. Ik kom daar misschien later op terug.

De voorzitter: Verstandig. Dat is wel aardig, dat een raadslid op schriftelijke vragen dan beantwoord werd op termijn, en misschien ook een toezegging geeft. Ik hoorde net van in ieder geval de jongste aanwezige hier een hartelijk instemmend geluid, zullen we het over de jeugd gaan hebben? Dus ik stel voor dat we naar de tweede programma lijn gaan. Dan zal die aanwezige vast ook inbreng hebben.

Mevrouw Van Zimmeren: Ik denk inderdaad gezien de tijd dat we de toelichting misschien even achterwege kunnen laten. Dus graag reacties.

De voorzitter: Wie kan er iets naar voren brengen van: wat kan er nog meer gedaan worden voor de jeugd? Ja ik zie daar mijnheer Van den Berg

De heer Van den Berg: Ik heb eigenlijk meer een verduidelijkende vraag. Want als ik kijk in voortgangsrapportage, dan zie ik dat er een inschatting is van 2600 jongeren die niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling, niet economisch zelfstandig zijn, maar wel beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Als ik dan iets naar beneden scroll, naar de realisatie van het actieplan jeugdwerkloosheid, dan zie ik dat daar 21 jongeren zijn geholpen. Het zij naar school, het zij naar werk. Hangen die getallen samen? Want dan vind ik het schrikbarend weinig.

De voorzitter: Is er een relatie tussen de 2600 en die 21?

Mevrouw Van Zimmeren: Nee. Nou ja, wel dat die 21 onderdeel uitmaken van die 2600, maar niet dat dat... Die 2600 en de inleiding die u geeft, dat is het de basis voor het programma glansrijke toekomst. En daarvan heb ik hier ook weergegeven, dat programma wordt nu geëvalueerd. Het is onderdeel van de agenda 2030, dus die resultaten staan hier niet in. Dat is een aparte rapportagelij, waar inderdaad preventief rondom die brede groep jongeren gekeken: hoe kunnen we voorkomen, of gekeken wordt, ook gehandeld wordt samen met de partijen in het netwerk, hoe kunnen we voorkomen dat jongeren uitvallen uit school? Dat we er op tijd bij zijn. En als ze uitvallen dat we alternatieven te bieden hebben, om ze dus wel een beter toekomstperspectief te geven. Dus inderdaad, daar zit geen relatie.

De voorzitter: Gelukkig maar, denk ik, mijnheer Van den Berg mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: dank u wel. Ik heb meer een informatievraag. Er staat met de samenwerkingspartner Leerpark. Wat ik mis, en dat stond namelijk ook in de begroting, dat er bij leerplicht extra geld gevraagd werd, juist voor de inzet om jongeren terug te krijgen, of naar school of naar werk. In hoeverre wordt die hierin meegenomen?

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, die raakt eigenlijk ook vooral aan glansrijke toekomst. En die raakt heel erg aan het voortijdig schoolverlaten netwerk, dus dat is het doorstroompunt vanuit DG&J voor Zuid-Holland zuid. En die extra capaciteit die gevraagd wordt, richt zich heel erg op de samenwerking met scholen en de samenwerking met de matchmakers, om die jongeren weer terug naar school te begeleiden. Dat is misschien wel goed om te benoemen, om even de verwarring weg te nemen. Het actieplan jeugdwerkloosheid heeft niet die brede doelstelling, die glansrijke toekomst heeft over die 2600 jongeren. We rapporteren los, omdat het een programma is uit de agenda 2030, op glansrijke toekomst. Die monitoren we, daar doen we een evaluatie van. En het actieplan jeugdwerkloosheid is een ander actieplan, wat zich richt op een veel smallere doelgroep dan die van glansrijke toekomst. Maar mevrouw Stevens heeft wel helemaal gelijk als ze zegt: er wordt extra capaciteit gevraagd. Die nemen we dus mee, die koppelen aan glansrijke toekomst.

De voorzitter: Wie nog inbreng over de jeugd? Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, een beetje in lijn met wat de VVD ook eerst stelde, en dan specifiek bij het punt actieplan jeugdwerkloosheid en techniek promotie. Mooie doelen voor 2024, maar nog wat vaag, inderdaad. Ook weer wat eerder werd genoemd: wanneer is het een succes? Twee jongeren terug naar school, zestien jongeren weer aan het werk en drie jongeren zijn een slag bij een BBL traject. Nou, fantastisch. Maar was dat enigszins in lijn van verwachting, is er een verwachting geweest? Of is er een doel voor het eind 2024, zodat we dat een beetje kunnen beoordelen op basis van specifiekere doelen?

De voorzitter: Mevrouw Van Zimmeren.

Mevrouw Van Zimmeren: Ja, er zijn inderdaad de workshop, eigenlijk is gewoon de workshop ingezet op het actieplan jeugdwerkloosheid, omdat zij daar goed in zijn. Goed die begeleiding kunnen bieden aan jongeren. Het gaat ook helemaal niet om zulke grote bedragen die we daarvoor krijgen van het Rijk. En ja, zij halen de doelstellingen die we met hun hebben afgesproken. Die halen ze. En voor volgend jaar hebben wij weer dezelfde afspraken met hun gemaakt. Daarna houdt het actieplan jeugdwerkloosheid overigens op. Dat is vanuit coronatijd ontstaan. En dat gaat op in de wet van school naar duurzaam werk, waarbij de scholen extra taken krijgen om wettelijk gezien ook om uitval te voorkomen en jongeren te blijven, nazorg te bieden. De sociale dienst daar een extra taak in krijgt en de matchmakers daar ook extra taken in krijgen. Dus het is echt een soort overgangsjaar. Het wordt nog een jaar verlengd, omdat die wet is uitgesteld met een jaar, helaas. En dan gaat het daarin op. Maar met de middelen die we van het Rijk krijgen, kunnen we helaas ook niet meer realiseren dan dit.

De voorzitter: Een aanvulling van de wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Het is allemaal best wel een beetje complex. Maar die middelen waar net over gesproken werd, of de wet in ieder geval van school naar duurzaam werk, die loopt dus ook via dat doorstroompunt. Dus wij zijn contactgemeente, of centrumgemeente eigenlijk, voor de hele regio, samen met Noorderlanden. En gezamenlijk zijn wij dus het bestuurlijk netwerk vsv, dat is het voortijdig schoolverlaten. Dat doen we met de contactschool, dat is da Vinci. Dat doen we met de samenwerkingsverbanden, met voortgezet onderwijs. En dat is die wet van school naar duurzaam werk, waar dus dadelijk het actieplan jeugdwerkloosheid onderdeel van uit gaat maken. Dus dat is een een-op-een middelen verhaal. Wij krijgen daar gewoon een budget voor en voor dat geld moeten we het doen.

De voorzitter: Mijnheer De heer nogmaals.

De heer De Heer: Dank voor die technische uitleg. Die snap ik nog steeds niet helemaal, maar ik kom een eind, denk ik. Ik kijk vooral: we krijgen een voortgangsrapportage. Dan proberen we te kijken naar: hoe gaan we gedurende zo'n jaar? En dat doe je natuurlijk op basis van ook cijfers. En die worden ook gedeeld wel bij de resultaten, maar niet bij de doelen. Dus dat vind ik dan toch lastig. En dat zou ik toch fijn vinden, als we in de toekomst wel wat meer cijfers eraan verbinden. Want ik hoor ook: stichting workshop krijgt er wat middelen voor, en die levert ook wat er is afgesproken. Alleen, die cijfers zie ik dan niet hierin terug. Terwijl die wel ook met elkaar samenhangen. Want die club zetten we in, om dit doel te bereiken. Dus ik denk dat ik op basis van wat ik hoor, toch nog steeds willen herhalen: kan het wat scherper zodat we ook die voortgang beter in zicht hebben.

Mevrouw Van Zimmeren: Helemaal eens. Want inderdaad, die aantallen heb ik er niet ingezet, maar die zijn er wel. En ook dat we nu bezig zijn in de zoektocht om... Er staat neurodiversiteit, dat is een ander woord voor allerlei vormen van autisme, lopen we heel erg tegenaan, de matchmakers. Het team van sociale dienst, jongerenteam, loopt er heel erg tegenaan dat ze daar niet goed mee weten hoe ze die jongeren moeten begeleiden naar werk. Er zit wel veel potentie, dus daar willen we ook specifieke inzet volgend jaar op gaan plegen. En daar gaan we ook aantallen over afspreken. Dus dat zal ik in de doelen inderdaad verwerken. Terecht punt.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Voorzitter, luisterend naar deze discussie en over cijfers, dacht ik: dat is hartstikke leuk, al die jongeren begeleiden naar BBL, of school, of duurzaam werk, hartstikke goed. Maar na drie of zes maanden of na een jaar, zitten ze dan nog allemaal op school. Hebben ze allemaal nog werk? Of beginnen we dan opnieuw met diezelfde jongeren weer te begeleiden? Dat vroeg me af.

Mevrouw Van Benschop: Dit is één ding waar ik wel blij mee ben. Dat de wet van school naar duurzaam werk, het is een beetje jammer dat ik weer met een jaar is uitgesteld. Maar precies dit punt, is eigenlijk de belangrijkste reden feest om de wet aan te passen, om met de nieuwe wet te komen. Omdat het zo was, dat jongeren vervolgens weer terug naar school werden gebracht, of begeleid, of naar werk.

En dat ze dan vervolgens uit beeld verdwenen en eigenlijk niemand een idee had: waar is deze jongere nu gebleven? Is het goed gekomen, of niet, even heel plat gezegd. De verplichting in deze nieuwe wet, is om die jongeren nog een jaar te blijven volgen. En dat kan gelden voor zowel de sociale dienst, omdat ze via de sociale dienst weer terug naar een baan zijn gebracht, of naar school. Dat kan ook een verplichting zijn vanuit het mbo, of voor het mbo, omdat ze daar weer opnieuw ingestroomd zijn. Dus een van de grote plussen die ik echt zie in deze wet van school naar duurzaam werk, is dat die jongeren niet losgelaten worden op moment dat ze dus op een plekje zitten, maar dat ze nog een jaar lang gemonitord worden. Waarmee je er dus heel snel bij bent, op het moment dat het weer dreigt mis te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank, voorzitter. Ik was benieuwd, ik zag wel iets staan inderdaad over die life-coaching en nazorg over mbo-studenten. Ik was benieuwd hoe dat zit, als studenten van het middelbaar onderwijs een diploma vmbo, havo, vwo hebben. Zit daar ook een stukje nazorg. De middelbare school kent de leerling. Daarna gaat de leerling hopelijk zich inschrijven voor een vervolgopleiding. Lang niet iedereen zou dat mogelijk doen, als ik 2600 jongeren zie. Wordt daar zit daar ook een link?

De voorzitter: Mevrouw Van Benschop, ik zou eigenlijk zelf het antwoord willen geven, maar doet u het maar.

Mevrouw Van Benschop: Zeker, maar dan komen we bij de zesde wet, die we geloof ik nu gaan bespreken. Maar dat geeft helemaal niks, want ik snap de vraag. Ja, dat is er zeker. Er zijn allerlei regelingen vanuit het Rijk die aan scholen worden aangeboden om een overstapcoach, of dergelijke een begeleiding te blijven geven op moment dat een jongere vanaf de middelbare school naar het vervolgonderwijs gaat. Dat is niet altijd toereikend, dus wij hebben in de visie op het voortgezet onderwijs in Dordt daar ook het een en ander over opgenomen. Dat we samen met scholen kijken en dat koppelen we voor een deel ook weer aan glansrijke toekomst: waar vallen daar nog gaten? Hebben we nou voor iedereen eigenlijk dat nazorgtraject goed geregeld? Of in ieder geval voor iedereen die dat nodig heeft. En dat koppelen we ook weer aan een stukje loopbaanoriëntatie en de link met het vervolgonderwijs.

De voorzitter: Dank. Zullen we nog kort even kijken naar samenwerken op banen met impact? De derde programmalijn, een minuut of 5. En daarna met een conclusie gaan afronden? Wie mag ik het woord geven? Of nog een korte inleiding?

Mevrouw Van Zimmeren: Alleen maar, denk ik, te zeggen dat we heel blij zijn met deze ontwikkeling. Het samenwerken op banen met impact wat ook voor een groot deel samenwerken met stichting maatschappelijk betrokken ondernemen betekent, in dit kader. De uitrol van het label ondernemen met impact. Je ziet gewoon dat er een enorme golf aan het ontstaan is. Of in ieder geval, al volop loopt in Dordrecht, die niet door de gemeente is veroorzaakt, maar door de ondernemers zelf die dit zijn opgestart, samen met Mariska en Jan Dirk. En waardoor nu een hele mooie samenhang eigenlijk tussen economie en sociaal ontstaat.

Oftewel, bedrijven willen iets doen voor de samenleving en doen dat vanuit waar ze zelf goed in zijn. Dus het is geen sponsoring. Het is gewoon met je eigen talent als bedrijf iets doen voor de inwoners en de vraagstukken die er leven, de maatschappelijke vraagstukken die er zijn. Waar we beleid op proberen te maken vanuit de gemeente, natuurlijk. Maar de kracht van de samenleving kan je op deze manier nog veel meer die aanpak versterken. Dus dat is eigenlijk, dat ligt onder de deze programma lijn. En daar ontstaan hele mooie dingen, wat we dus eigenlijk alleen maar hoeven te faciliteren en te stimuleren als gemeente. En inmiddels gaan ook Zwijndrecht en Sliedrecht hierin meedoen, dus gaan we ook in de Drechtsteden verder uitbreiden. En meerdere gemeenten zullen volgen. Hebben we ook een regiodeal voor gekregen, een project onder de regiodeal, om die uitbreiding te doen. En we proberen daarin, dus het goed werkgeverschap wat ook eerder werd genoemd, kwaliteit van banen, proberen we dus op allerlei manieren, vanuit via uitgiftecriteria, via inkoop, aanbestedingsbeleid. In de trackingsgebieden van het ondernemersfonds zie ook dat ondernemers die daar met elkaar om tafel zitten dit onderwerp interessant vinden en ons vragen om daarop aan te sluiten. Dus er is echt een soort golf gaande, die we heel erg aanmoedigen en die we ook benutten om samen maatschappelijke vraagstukken aan te pakken.

De voorzitter: Wie wil daar, Mijnheer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Toen ik het las had ik ook wel een vraag. Ons onderwijs hier op het eiland is niet alleen voor Dordtenaren. Dordtenaren hebben niet alleen de opleiding op dit eiland. Hoe wordt daarnaar gekeken? Want ik begreep ook een beetje, met de ondernemers is met scholen samen, dat begrijp ik. Maar als nou Dordtenaren buiten Dordt op een opleiding zitten en niet vallen in zo'n gat, worden die dan toch ook meegenomen? En ik neem aan dat dat eigenlijk, zeker bij de schoolverlaters, is als iemand van, ik noem het 's-Gravendeel of zo hier op school zit, want er zitten best wel wat mensen hier, dat die dus dan ook meegenomen worden. Alleen, dan meer onder de regiodeal verhaal.

De voorzitter: Hoe zit dat met mensen van buiten binnen en mensen van binnen buiten?

Mevrouw Van Benschop: Dat is nog bij de vorige programmalijs. Dat gaat dus niet over het ondernemen met impact, maar echt nog over de toekomst van de Dordtse jeugd. Dat geeft ook niet. Eigenlijk, als je het hebt over glansrijke toekomst, hebben we gezegd: dat zijn middelen uit de agenda 2030, die we dus investeren in onze stad om op en in 2030 een sterkere positie te hebben voor onze inwoners en als stad op zich. Dus die middelen zijn wel echt gericht op het Dordtse onderwijs en jongeren die hier op school zitten. Zit daar af en toe misschien één keer iemand tussen die niet in Dordt woont? Dat zou zomaar kunnen. Ik ga ook niet met een lijstje langs de deuren. Als het gaat over het voortijdig schoolverlaten, bijvoorbeeld van jongeren die wel hier wonen, maar buiten Dordt op school zitten. Dat is het mooie van dat doorstroompunt. Dat is eigenlijk tien gemeenten Zuid-Holland zuid. Dus de Hoeksche Waard bijvoorbeeld, zit gewoon in het doorstroompunt. Hetzelfde geldt voor Gorkum en de hele Drechtsteden. Dan zijn er natuurlijk ook nog jongeren die misschien wel op school zitten in Rotterdam en daar uitvallen. Zolang ze in Dordt wonen, zijn ze ook weer wel hier in beeld.

Want dan worden ze of via de sociale dienst, of via... Nou ja, op allerlei manieren komen ze dan vervolgens in beeld. Dus ja, ook die worden geholpen.

De voorzitter: Iemand toch nog over samenwerken banen met impact? Het zou leuk zijn als daar ook nog wel eventjes een opmerking over komt. Mevrouw van Engelen, lukt het niet? Kijk een compliment is altijd welkom. Mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Dat geldt ook voor mij. Ik heb dit stuk echt gelezen. Echt, mijn complimenten daarvoor. Ook omdat ik weet hoe deze wethouder met het bedrijfsleven daar toch vaak langsgaat en die maatschappelijke betrokkenheid. Dus ik wacht met spanning af van hoe dit allemaal verder gaat. Maar ik vind het gewoon een heel goed programma.

De voorzitter: Nou, ik denk dat de wethouder ons niet daarvoor samengeroepen heeft, maar dat ze hier wel blij mee is. Als verder niemand meer wat te zeggen heeft, dan ga ik gewoon heel simpel de vragen stellen die ik geacht word te gaan stellen. Begin ik bij de wethouder van Bens Chop. Heeft u voldoende input gekregen van de commissie? Heeft u zinvolle import gekregen? Kunt u er wat mee? Was het wat u ervan verwachtte?

Mevrouw Van Bens Chop: Jazeker. Ik heb in ieder geval ook gehoord waar de twijfel af en toe zit, van: hoe zit het nou precies in elkaar? Daar gaan we wel even over nadenken. Het is voor ons namelijk ook nog steeds, het is zo groot en zoveel verschillende netwerken, verschillende regio's, verschillende wetten. Of we misschien wel met een tekeningetje, heel flauw, even inzichtelijk kunnen maken van: wat gaat nou waarover? Dan doe ik een hele spannende toezegging, maar dat kun je vast. Dus dat is één. Twee: ik wil echt wel heel graag - en dat is helemaal niet om het balletje terug te leggen - maar ik zou wel echt heel graag van onder andere de heer Den Heyer nog horen: hoe kunnen we dit nou concreet maken? Dat is echt niet om het balletje terug te leggen, maar gewoon omdat ik denk: als we het daarmee beter kunnen maken, graag. Tot slot heb ik wel heel duidelijk ook gehoord, de behoefte om nou eens eventjes het netwerk te spreken van maatschappelijk betrokken ondernemen. Dus we gaan gewoon de stichting een keer uitnodigen. Dat gaan we met de griffie regelen, met wat bedrijven die in dit netwerk zitten. En wie weet komt daar ook wel een breder gesprek op gang, ook weer over doelen voor 2025. We moeten ook niet doen alsof dit nu een soort vaststaand iets is en dat er nooit meer wat aan kan worden toegevoegd. Dat moet ook gewoon kunnen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heyer kennende gaat hij zeker zijn belofte stand doen. Hij gaat er nu zelfs nog wat over zeggen, geloof ik.

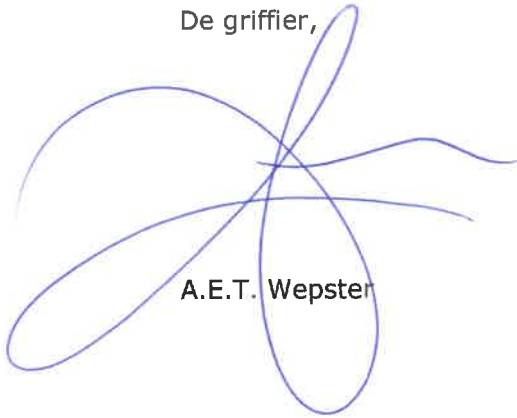
De heer Den Heyer: Ja, want het is juist heel interessant wat de wethouder ook stelt. Dus daar wil je dan even over kunnen nadenken. Je zou bijvoorbeeld kunnen bedenken van aantal, we hebben x-aantal deelnemers aan het scholingsfonds. En hoeveel procent, of welk aantal van die mensen blijft dan echt daadwerkelijk over, stroomt uit naar het duurzaam werk? Dat zou er bijvoorbeeld eentje kunnen zijn. Dat geldt voor de leerwerktrajecten: hoeveel mensen doen ermee en welk percentage stroomt uit naar duurzaam werk? En ook het derde voorbeeld wat ik schetste: wat is de investering die we doen en wat is uiteindelijk het resultaat? Nou, het was nu zeven.

Ik kan niet beoordelen of het veel of weinig is. Ik ben wel heel erg blij voor die zeven mensen, ik denk dat ze een prachtige stap hebben gemaakt, dus elke stap is mooi. Maar dat soort denkrichtingen, het mooi zijn als het college daar iets mee zou kunnen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vraag ik aan de commissie: vindt u dat u voldoende in de gelegenheid geweest bent om input te geven aan? En dan denk ik dat ik de vraag of u nog behoefte heb aan een volgende sessie niet hoeft te stellen. Dat ga ik dan ook niet doen. Ik ga u wel allemaal heel hartelijk danken voor uw inbrengen, uw aanwezigheid hier. En vragen of u straks alles mee wil nemen, wat nu op de tafel staat en wat u hier binnengebracht hebt. En als laatste nog, vergeet vooral niet het prachtige plaatje op slide vijf te bekijken en daar met mevrouw Van Zimmeren over na te praten, onder het genot van een drankje. Ik dank u allen en sluit deze vergadering.

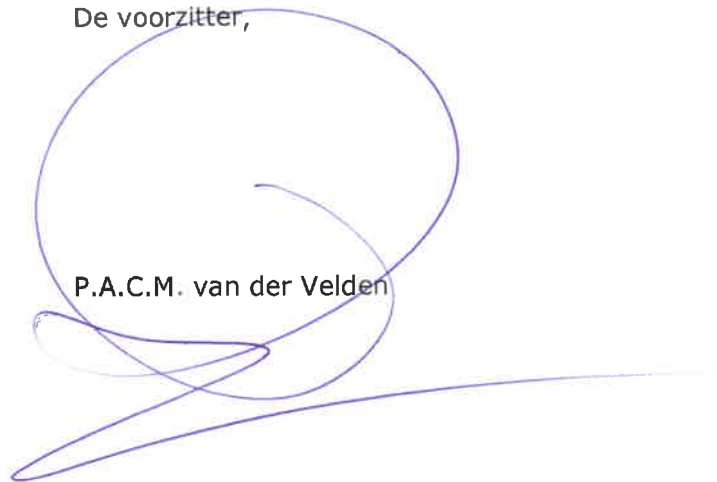
Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 17 december 2024.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

P.A.C.M. van der Velden